

Stockholms Kæloblad.

Lördagen den 19 Julii. 1760.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Kæloblad N:o 28.)

Fortfättning af framl. Majoren och
Ridd. P. Kraaks Physic. Saml.
Om GUDS stora unders-
värdet i naturen.

S. 854.) **N**å naturen war skapad fullkom-
melt, oförgångelig och ewig,
saka wi derutas, at mennis-
kan war skapad oödelig; Och genom sattet drog
menniskan icke allenast öfwer sig dödeligheten,
utan äfwen förgångeligheten öfwer naturen. Ty
när förbannelsen öfwer gick menniskan, öfwer gick
den och naturen. Och så snart döden begynte
härta öfwer menniskan, begynte förgångelighet-
ten härta öfwer naturen. Och så snart som
menniskan aflädde sig heligheten och GUDS
medskapade heläte, och ifflädde sig dödeligheten,
så aflädde den högsta naturen medelt förban-
nelsen dess medskapade fullkomlighet, härtilaget
och förmögenhet: som wi läsa af Gen. 3: 17.
Förbannad ware marken för dina skul. Och
Gen. 4: 12. Så tu brukar jordena, skal den
icke snart gliwa dig efter sin förmågo. Ty
som på synden straffet följa måste, så träfwer
GUDS rättfärdighet en domedag, och sin doms

ergerande: då naturen som för menniskan skal
blifwit skapat, äfwen med menniskan domen un-
dergå, och förwanfligheten lida måste. Ty
GUD säger self Math. 24: 35. Marci 13: 31.
Luc. 21: 33. Himmel och Jord skola förgås.

S. 855.) Men efter wi äro komne at tala
om under, så hafwa wi icke et mindre at be-
tractia, när wi taga i öfwerwägande, at men-
niskan som för synden skal är blefwen dödelig,
och efter döden åter til jord warda måste,
hwaraf hon tagen är, och i följe derutas blif-
wit til et uselt, orent, dissipat och wida kring-
spridt stof: och at den i så många million tus-
sende Atomi eller stottegrand oändligt fördela-
de kroppen, skal åter sammankomma, reuneras
upstå, och med själen förenas härtilgare, neml.
GUDS barn, Rom. 8: 26. An han war i
paradiset, neml. förklarad; ty Paulus säger:
wi skola wara GUDS sijn förklarade lifamen li-
ka Philip. 3: 21. Och GUDS sijn: wi skola
warda lika änglarna. Math. 22: 30. Luc.
20: 36.

S. 856.) Hwad kroppens upståndelse an-
belangar, så hafwa somliga hedningar, som icke
haft GUDS ord til grund i denna saken, ändå
af naturens lius lunnat föresälla sig det sam-

*Tagetes, pa-
sula:
N:o 5:
Hans värmets*

Följande är insändt.

Irindran wid Podagra.

För någon tid sedan, satt jag wid et hederligt bord tillika med en ofänd Medicin Doctor, och
Anden utt: Medan wi alle med nöje äro af denne rätten, yttrade sig Herr Doctoren, och sade:
det är underligt, at ehuru god denne rätten är, den litwål hos alla, som äro benägne för Po-
dagra, irriterar och urwäcker samma sjukdom så, at den innan så dagar sig wlsjar. Jag upptog
samma tal med et smält löje, och sade: Wilt Herrer lieret self så wara älskare af denna spis, at
han derföre wil afhålla mig; ty jag är podagricus. Han swarade: det har jag ej wetat, som
han och wiserligen det icke wiste: jag är litafullt, aldeles säker, at på mig det icke skull nu träf-
fa in. Uti 17 års tid har jag haft mycken länning och oölsghet af podagra: Men då hosta
infällt i skälet, har jag warit så aldeles fri, at aldrig minsta länning för eller efter förports.
Och just nu hade jag en exsusive hosta: Men hwad hånor? allenast 2:ne dagar efter denne måls

ma, (och alla järnustiga hedningar hafwa trodt sifften vara odddelig;) Ty de hafwa fattat det conceptet, at det måste vara för GUD ganiska mycket ringare at låta alla foftegrand i werlden komma på sina behöriga orter och stället till sammans igen, än at skapa hela den synliga werlden. Ty kroppen må blifwa medelst resolution dissiperad eller fringsforidd uti de oändelgaste Atomi eller foftegrand (Physice at tala) så kan ända intet den ringaste, minsta och aldrasubtilaste particul af et sådant foftegrand komma utur werlden, utan måste blifwa innom des spår: hwaraf synes klart, at det måtte vara för den Högfsta en ringa och mycket mindre ting at igenom sit ord låta komma hwar foftegrand i werlden til sin behöriga ort igen, än igenom samma sit ord af intet skapa all ting. Ty GUD behöfde intet mera än ordet Waerde, at af intet skapa himmel och jord. Så måste samma GUDs ord icke vara mindre kraftigt, at så det skapade som redan är krekt och har warelse, hwar til sit igen.

S. 877.) Om alla dessa med för mycket fortitet beskrefne naturens underwård, kunna wi och ända föreställa någon kee eller tanka: och förekomma de järnustet lifwål (fast än ofullkomligen) dock så wida begripeliga, som wi om dem tala, discurrea, och efter men-

nissa sätt dömma kunna. Men at dömma om det som är diwer och utem naturen, det är en sak hwarmed wi måste afsid: emedan det åter är et sådant under som med tankar icke fattas kan, och hwat em mennifkor icke kunna hafwa den minsta idee. Hållt ingen ting kan förefomma of underligare, än det som ingen tid hafwer. Ty Petrus säger 2 Epist. 3: v, 8. Men et skal eder mine käraste icke fördolt war: da; at en dag för HERANOM är såsom tusende år, och tusende år såsom en dag. Och David Psalm. 40: 4. Tusende år woro för mig såsom then dagen i går framgick, och såsom en nattwäck. En af våra största Poeter har sig här om sålunda yttradt.

För os är tiden gjord, och delat uti fiunder. För GUD är ewighet, wi fattem ej thet under.

(Wid. Spegels GUDs wärk och hwila: Första dagens skapelse om Luften.) Fördenskul bar jag tyckt min den Högfsta såsom den högst öfwer naturliga all hwad öfwer naturligt är sig self förbedållit: så hafwa icke eller de deligaste och högst utlyste mennifkor som GUD i thetta himmeliga lifwet något af sit öfwer naturliga härlighet uppenbarat, förwådt derom tala, eller det samma på något sätt beskriwa: emedan inga ord i naturen funnit, hwarmed det som all tanka öfwer går, kunnat afbildas.

Wid måste jag betala denna sanning, och, just nu medan jag detta skrifer, sammas dessa klågor hos mig, som tilldrene aldrig varit saws och öfwerens kommande. Fördenskul bar jag tyckt min plikt vara, at i detta speket wara alla dem, som för gielt och podagra äro utsatte, at de ej selfwiltjande och wetande uti olaga tid åbraga sig denna beswårliga gåsten.

Wid detta tillfälle faller mig uti hogen et spørsmål och fråga til Herrar Medici och Wdyfciel, at emedan wid elektriserande många försök äro gjorde äriwen til flere suifdonsars hämmande, der något utskilt efter åskundan, om då någon försökt, hwad uti gielt, podagra, sulslag och andra dylika det wille säga, om man satte den beswårade lommen uti en luft pump, och efter patientens rådan och styrka drage ut wådet, hwilket måtte åstadkomma et sugande ända til mårg och ben, och, om detta icke skulle förstå at provocera materiam peccantem et maglignam, åminstone at utlösa och diwysera den samma, och alltså mycket för besria patienten i från sin plåga? Eller om detta sättet skulle göra lommen någon annan skada? Nog blir jag warse uti luft pumpen, huru et åple der sig wåldeligen yfwar och får en annan skapelse och lymne. Herrarna göra publicum en förtäffelig wålgjerning, om de til förwån denna enfaliga frågan uplösa och beswara.

Ännu et annat.

Uti Färda Sidningen No 51 läses om wåggåbens säkra fördelwande medelst myrot och myrsack. Sålwa saken åger sin riktighet: Men des wårkan blir aldeles ute, om efter den beskrifningen ollenast, man sig denna sista företager.

För 6 år sedan lät jag uti en sammare på en herregård sådant allt för sig gå: Men blej warse at efter 20 dygn måstadels myrotorna woro döda. Enda orsaken war, som jag återåt fann, at de glöme sätta wata in på golswet; ty man kan tänka, at, då myron är på sit for, har hon ständigt öfren och morgon daggen at låsta sig med; Men här wankas icke det ringaste, derjore måste hon försmåga. Wata fördenskul är här den dumgåsogligaste wådes, och det är all, som jag här wid welat säga.

ANNO 1760 d. 19 Julii.

Politie- och Commercie - Tidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Julii.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
12 d	25:25	20. d.	NO.	1 flart.	25:25	25. d.	NO.	- flart.	25:25	19. d.	NO.	- flart.
13 d	25:35	19. d.	NO.	- ström.	25:35	25. d.	NO.	1 ström.	25:35	20. d.	NO.	- flart.
14 d	25:40	23. d.	NW.	1 flart.	25:40	28. d.	NW.	1 flart.	25:40	22. d.	SW.	- flart.
15 d	25:45	23. d.	O.	- flart.	25:40	30. d.	O.	- flart.	25:40	23. d.	O.	- flart.
16 d	25:30	23. d.	O.	- flart.	25:20	21. d.	O.	2 rågn.	25:10	20. d.	O.	1 mult.
17 d	25:0	17. d.	NO.	1 mult.	25:5	23. d.	NO.	1 mult.	25:15	14. d.	NO.	- flart.
18 d	25:25	19. d.	NO.	- flart.	25:20	24. d.	O.	1 ström.	25:20	16. d.	O.	- mult.

D. 12 Nyman kl. 5 f. m.

Följande Resande äro nyligen ankomne:

Kongl. Hof-Rätts Advocaten och vice Håradshöfdingen Laur. And. Ekenberg fr. Abs. 108. hos Mad. Albrecht uti huset N:o 1 wid Stortorget.

3 Stockholm äro ifrån den 5 Julii til den 12 dito födde: 12 Vägebarn, 22 Ffälsborn. Wigde 7 Par, samt begrafne 17 gamla Personer, och 55 Barn. (o) W-måker at ingen Förtreckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro dödde: 7 af Hetsig feber, 2 af Wattuset, 1 i Barnshöde, 1 af Ffäls feber, 1 af Inwärtis siuka, 1 af Dångifwen siuka, 2 af Lungfot, 1 af Podager, 1 af Stenpaston. De 55 Barnen äro dödde: 6 af Oländ siuka, 10 af Wäfling, 2 af Wrdst feber, 3 af Hetsig siuka, 17 af Slag, 1 af Oplafning, 1 af Inwärtis siuka, 8 af Koppor, 1 af Wages, 4 af Wrdst siuka, 2 af Wrdst.

Namnen på de dödde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Kammarfrämaren Anders Maracus. — Jungfru Engelsa Gottharna Pers. — 2 Barn. — (St. Clara) Enkan Catharina Swanelia 76 år af. — Hof-Skomakaren And. Ed. Pflüströms hustru. — 1 Barn. — (St. Jacob) Läderhandlaren Carl Fred. e. Leon. h. Ed. Kihl. Enka. — 2 Barn. — (Riddareh.) 1 Barn. — (Tyska Förel.) Hustru Anna Elisabeth Schönm. 70 år af. — (St. Maria) Sparwärdaren Gesällen Lindbergs Enka. — Wigan Anna Håkström. — 12 Barn. — (St. Catharina) Simergesällen Hindrich Illander. — Öfverfäraren gesällen Axel Olof Lundgren. — Hustru Maria Juliana Wohlfust. — 16 Barn. — (Kongsholmen) Legarwären Olof Beckman. — (Ludvigskänd.) 7 Barn. — (St. Olof) Sparwärdaren Eric Nerman. — Förelaren Petter Diercoam. — 7 Barn. — (St. Johannes) Rottaren Eric Hjorth. — Dräng. n. Jehon Johanson. — 2 Barn. — (Barnhuset) Skräddaren Enkan Anna Dotothen Löngren. — (Danviks Förel.) 4 Barn. — (Skopsh.) 1 Barn. — (Sabbatsbergs Kantigård) (o)

Utskillige Fungidresser.

Et Skåtnät om 59 almors längd, utdeles i godt stånd är till salu; hwatom underrättelse så hos Wackelmästaren Norling wid Kongl. Justitiae Revisionen.

Om någon Goss som kan räkna och skriva, öfwer 15 år gammal, har lust at tjena i hos en kora handel, har han sig at anmäla uti Jernfrämaren boden emellan Södertorg och Slusen, hos W. dome Wisteman.

På en Landtägandom några mil ifrån Stockholm, äfwindas en Fogde, en Fångårds-Mästare och en Wärdswärns Wärdnare; underrättelse detom äthåles på Cajonts Caffehus wid Jerntorget.

På Apoteket Engelen finnes ännu några så halwa Lotter til St. Petrus Kofka-Lotteriet och 3 die Et-fen som är den fördelaktigaste, sedan följer derpå en fr. Clas af ansenlige winst. Wen längte än till nästa Föddags morgen försäljes inga Lotter, till hwilken tid äfwen emottages Appellation uti Drottningens Lotteriet, hwat af äfwen finnes Lotter.

Uppå Södermalm och Horns gatan, bredvid Vektornet, äro uti Gårdarne under N:o 115
116 och 117 tillfälliga hustrum, så wäl för husbål som till näringsgåfven, samt 2:ne Gårdar
med Trågårdar och uthus af hyra; hwarom underättelse kan erhållas uti Gården N:o 115 bre-
dvid Vektornet hos Sadelmakaren Jacob Nyberg, såsom ock på Cummins Caffebus i Strångs-
fund N. emellan 12 och 1 alla förmiddagar.

Åskundas att få köpa Dictionaire des Voyageurs, den som den samma har af förtitta, kan
sig anmäla uti huset N:o 87 på Blasieholmen.

Eklagten hwita Swan bränd om 12 swära Päfier, med all tillbehör, i rättmätigt godt
stånd, är till salu; hwarom underättelse erhålles i huset N:o 88 och en half wid Kornhamn.

Hjuckläre eller Wälstörorp fjerdedels Skottehemman, belägit i Skogsbygden i Barwa sockn
emellan Strångnäs och Essilstuna 8 a 9 mil syd- och Landsvägen ifrån Stockholm, rickeligen för-
sedt med wäl wårt skog till kölning, timmer, bjelkar och andra förwårds ämnen, samt i träde-
ligt mulbete, och utom behörig åker och äng, utmärket och lägenheten till upptagor, såsom ock
fiskewatn och dagewården, är till salu, antingen nu frakt med detta års härliga gröda ut tillrä-
da, eller ock i höst. Underättelse om priset med mera, sås på Fuchsens Caffebus wid Lycka
Kyrkan 3 trappor up.

En ogift Herre Åskundar till höfven en hushållerska på des Gård här frakt wid Staden, som
wäl kan laga mat, och något förstår sig på Landhushåld; hwarom underättelse sås i huset
N:o 119 på Ladugårds landet och Riddare gatan.

Hos en Fru som undervisar i allahanda slags söm och broderier, samt wäl educerar unga
fruntimmer, är ännu rum för 3 a 4 flickor emot årlig afgift i et för alt. Skulle tillika Å-
skundas underwising i någon wetenskap, såsom Kwiswa, råkna med mera, så är ock godt till-
fälle dertill, under et accord. Närmare underättelse sås i hörnhuset wid Marie gatan, snedt
emot St. Marie Kyrkogårds Håra port.

Uti Hwivsten och Ridd. Baron Pechins lilla hus på Blasieholmen, snedt öfwer Brandelka
Söderbruket, finnes en trappa up åttillige wäl inrättade rum med eller utan meubler af hyra;
hwarom sås underättelse i samma wåning.

Hos Mattsofferaren C. J. Wallman uti des bod wid stora Smedjegatan emellan Norrebro
och stora Kyrkebrändan, finnes npligen inkommen god holländsk Knaster Tobak af flere sorter till
salu för billigt pris.

I Segerdabls Bokläda finnes ännu några oförfälde Fransiska Besser, gicde wid Hans
Kongl. Höghets Cron-Printzen. Prints Gustafs Manns dags firande.

Uti Boklädan på Norrebro mit emot Gref Peches hus, finnes följande böcker till köps; Lau-
relli opuscula Religiosa 2 dal. For. Epywiska piceer i et band 6 dal. Eggers Wärdens
uns selbst 3 dal. Der sehe Hierkrieg 1 dal. Stralsunds Post-Ruter 1759 1 dal. Luderbogens
wälsignade Rike 1 dal. Von Bömischer Ritter wasser 1 dal. Gott und der Mensch, Venus
Metaphysic i et band 1 dal. Ciceronis oratio 1 dal. Englands nyare Historia 1 dal. Venz-
li stora Theologie 2 dal. Stenbocks lefwarne 2 delar 12 dal. Vornballs-Leswerne på frans-
ska 2 delar 6 dal. Grandjons böndisser 3 delar 6 dal. Der Wiltgim 6 dal. Yttersta domens
Spegel 6 dal. Förskutte decennit Almanachor innehållande 40 a 50 diverse materier 6 dal. Kä-
righetens måttid med 4 Theologiska piceer i et band 9 dal.

Ifrån den 28 Junii til den 18 Julii äro 39 Sleppare från nedannämde utrikes Orter hit
till Staden ankomne; 8 ifr. St. Yves med Salt; 2 från Bourdeaux med win och Brån win; 4
från Amsterdam med Skockegods och barkas; 4 från England, 1 från Elsenur med Barkas;
4 från Strahlund med Mak och Erwärte; 5 från Lissand, 3 från Pettersburg med Lin, Talg
och Hampas; 2 från Danzig med Swete och Skockegods; 3 från Wisniar med skockegods; 2 från
Hollsten med Victualer; 1 från Bremen med Hålsowatn.

Uti Direct. Salvii Bokläda på Norrebro finnes följande Böcker till köps: Waare offing en
ontleding de Planten etc. 9 dal. Voerdt institutoms Politic. Argent. 4 dal. Vd. deri grund-såge
der Deutsche sprache, 3 dal. Vocenti Synopsis Juris publici, 6 dal. Les Epitres des saints a
pastres interpretes par Jean Diodate, 6 dal. Entretiens familiers et Galans, 1 dal. 16 bre.
Vandalini expositio Theologiae. Lipuae, 4 dal. Mededeuytche spraekens te Amsterd. 3 dal.
Defense de la traduction du nouveau Testament imprimee a Mons; a Cologne, 4 dal. Epytreat
Gram. Latina, 1 dal. Bell. Patreculi bist. Rom. Argentor, 5 dal. Methode pour apprendre
des langues Françoise et Hollandoise te Amst. 2 dal. Deuytse diversen du Sinar D***, 2 dal.
8 bre. Index generalis in omnes libros instituti societatis Jesu. Antwerp, 1 dal. 16 bre. Traite
des Barometres, Thermometres et Hygrometres ou Pygrometres, 2 dal. 16 bre. Du siones muel-
lante e Cornelio Taciti Germania et Agniola. Argentor, 3 dal. Essais de Michel de Montaigne
2 dal. 8 bre.

Stockholms N:o 30. N:o 30. N:o 30.

Stockholms N:o 30. N:o 30. N:o 30.

Lördagen den 26 Juli. 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Efterföljande Skrift, har för de Auctoren bekante omständigheter, ej för än nu kunnat tryckas, ehuru den nog länge, som datum utvisar, legat på Trycket.

Swär uppå Colophon's et Coronis Compagnies försvars-Skrift för Mediator Opartisk, emot Kavald Rusticus, uti detta N:o 10.

Mine Herrar Colophon et Coronis Compagnons.

Såsom klaggen kroppen, följer och granskning på förhaftade domar, ånksom domaren selt tyder sig på wa dömt rätt: och om sådane domare icke gåswo till, behöfdes icke några straffor för dem.

Bland en domares första och förnämsta egenheter, är thet ofdnelekligen en, at han bör hafwa lärot sig at tänka wäl och redigt: i anledning hwarutaf, wi willja tilse huruwida Herr Colophon theruti: nan öfwerträffar sin måstare.

Herr Mediator och Colophon föreslå et eller fyra halffkop hafra, på äfwen så många leyddsångar, till försöl: hwarjemte äfwen så mycken jord, som detta utskädet fordrar i leyddgårdem här lämnas öfeskadt, och blifwer således i senare händelsen, en Area för otta halffkops utskäde.

Nu har jag, med et riktigt och rubist halffquarters mått, gjort försöl, och funnit at et halft kop swart hafra, (sådan som den måst förhåller sig, med sin råga, innehåller 16000 hafres torn (*)) (då någet hundrade ändå lämnas präknade) hwilka utskäde eller planterade, med et quarters afstånd emellan hwar torn, som gör 16 på hwar qvadrat aln, fordra 1000 qvadrat alnar, och således ott: halffkop en Area af 8000 sådane alnar. Således ligger thet Mine Herrar seltwe, at gifwa thet allmänna wid hand, hwarest och huru många, så stora leyddgårdar dat finnas i Riket, eller 8 så stora leyddångar?

Skulle Mine Herrar inwända, at theanna uträkning icke är grundad på Landtmätare uträkning, hwilken för tunnelandet i åker och äng utslätter allenaft 14000 qvadrat alnar: så har jag åran at swara, thet Landtmätare uträkning icke går ut på hafre: plantering i leyddångar eller förwandlings försöl; hwarest et quarters afstånd emellan hwar sådes torn icke är för gles, men wäl för tätt, så framt någon reda och tilsyn skulle kunna hållas på en sådan myckenhet. Ubesutom är thet alla åkerbrukare noggsamt bekant, at 14000 qvadrat alnar eller et tunlands åker, wäl kan besås med hälften och ändå ringare, när åkren är wäl häsdad och giödd, utan at genom denna sparsamhet besära någon minskning i åringen.

Herr Colophon's uträkning på alnetalet öfwer des årfordrade ofanteliga leyddångar, utwisar noggsamt des öfwerilning, och at lärjungen icke är förmer än des måstare: eller och torde Min Herr icke hafwa sig bekant, at på en tunna såd går 16 kannor, och på en kanna 4 halffkop: 8

(*). Efter sådant prof med någet Sadesslag af nästlewit des wärt, innehåller

1. Halffkop hafra 16000 torn,	wäger 25 lod,	således 1 Tunna 9 Pispund 1 Mark.
Grofsorn 12000	1. stålpund	2. _____
Gumbr. l. 11000	1. _____	7. _____
Råg 32000	1. _____	8. _____
Hwete 14000	1. _____	11. _____
		12. _____
		13. _____
		14. _____
		15. _____
		20. _____

följe hvaraf, et halfstons utsäde på åtären, efter 14000 alnar på tunnelandet, onefeligen erfes-
dra 62 och en half alnar.

Nu frågas icke obilligt, hwartil sådana widlöftiga och orediga försök stola gagna? och om
någon betänksam. Man kan neka, thet ju et allmänt wärkskälne, såsom Herr Mediator och Co-
lophons förslag synes årforrå, i flere års tid skulle förorsaka hela Riket, en flod, icke allena
på några, utan på månaa tunnor guld?

Auctor menar wäl at genom så widlöftiga försök, thetso före leta på den förmenta guld-
grutwan: men om det en sådan förwandling woro möjlig, at ju ganska tydeligt, at den på så-
dant sätt aldrig kan bewisat; utan måste, om andre redigare försök icke woro, i alla siter skan-
na i omwibhet, gifning och erforderade nya försök, äro redan i 3 runda år stect: och när
så många tusende redan gjorde försök, dels på hela återstå, icke haft den alderminsta sannelikh-
het eller framgång: ho wil då förtycka, om en redelig Rufficus lägger sig emot Mediators,
Colophons et Coronis Compagnies widt utseende och högst skadeliga förslager. Påfångt Hagas
öfwer hård venna, när 3 Mine Herrar gifwen seltwe så stor nytta der til, dels genom et o-
mildt och hårdt dömande, dels genom förbassade och skadeliga förslager, och dels genom omd och
meningars wrångande, såsom nu Herr Colophon gjort: hwil finnes thet i min skrift, at jag
argumenterat ifrån läsmattar til haste förwandling? twärt om lærer Herr Colophon när han
behagar närmare efterse sammanhanget, sinna contrarium: Desutom har jag ju icke skrivit, det
spindlar icke förwandlas; utan om så woro et spindlar icke förwandlas, till: men nu cerfjere
ej neka till läsmattars förwandling, såsom orden i seltwa bokstafwen lyda: *Ad* må Herrarne
seltwe upleta någon analogie til sin påstådde haste förwandling, om någon finnes i hela wida
naturen.

Herrar Mediator, Colophon et Coronis Compagnie baswa behagar yttra sin åfundan at slip-
pa höra thenna utenidna wisan, om haste förwandling, just i thet samma thet henne seltwe som
måst qwada, och så mycket hos thim står, genom förslag til orediga och aldrig fulländade försök,
henne söka at in infinitum förlänga. Wäl Mine Herrar: wäro då så wälfinnade för thet
allmänna bästa, at 3 gören Eora försök för Eora seltwa, hästf sådana som icke kunna bedraga,
och så redige, at 3 sedan esteckt måge undgå at af rötters och stielckars granfning söla utredna
af hwad art utsädet warit: och låten emedeltid blifwa at eroa thet allmänna med onyttiga för-
slager och origtiga meningars utspriande: arbeten helde derpå at utplåna hos allmänheten all
skadelig och orimlig tanka om Sädens förwandling, wärters härskammande af intet eller utan
frö, och dyllit mer: bysen wärdiga tankar om GUD och den milda naturen, och beträcten-
bland annat, thet som en witter Lærdoms Hulte låtit inslyta i detta års Almanach för Stoc-
holms Horizont så lydande: Af et flugu ägg blifwer en fluga: af et höns ägg, en flycting och
ingen orm: af et gås ägg en gås, men ingen fisl: o. s. w. En sådan Mediator allena, at
känner allmänheten för god, och nåt den Herren edret Lutan, tyfnar Natpan för

Storgården den 17 Martii 1760.

Rovald Rufficus.

Meteorologiske Observationer.

Juli.	Nl. 8: f. m.			Nl. 2. e. m.			Nl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
19. b	27:25	17. d.	N. 1 mulit.	27:25	23. d.	N. 1 mulit.	25:25	19. d.	N. - flart.
20. c	25:25	10. d.	S. 1 mulit.	25:20	18. d.	S. 1 rågn.	25:20	16. d.	S. - mulit.
21. d	24:90	18. d.	NO. - ström.	24:85	19. d.	Q. 2 mulit.	24:85	17. d.	O. 3 rågn.
22. e	24:80	13. d.	NO. 1 mulit.	24:75	14. d.	O. 1 rågn.	24:75	13. d.	O. 1 mulit.
23. f	24:75	12. d.	NO. 1 rågn.	24:75	13. d.	NO. 1 rågn.	24:80	11. d.	NO. 4 ström.
24. g	24:85	13. d.	N. 1 mulit.	24:85	16. d.	N. 1 rågn.	24:90	11. d.	N. 1 mulit.
25. h	24:95	12. d.	N. 1 rågn.	24:95	14. d.	N. 1 rågn.	24:95	12. d.	N. 1 mulit.

D. 20 Sidsta gwarternes H. o

Rovald Rufficus

ANNO 1760 d. 26 Julii.

Politie- och Commercie-Tidningar.

Samt andra för Publico nyttiga efterrättelser.

— Söjande Resande äro nyligen ankomne:

Zuswaren Creclius ifr. Wdewalla, log. i huset N:o 66 wid Smidegatan. — Cancellicus Stålhandte ifr. Åbo, log. i huset N:o 78 wid föra Fyrtornet. — Rådman Gahrn ifr. Linderberg, log. på Källaren Göta Lejon. — Bruks-Patron Bröman ifr. Wästmanland, log. i huset N:o 42 wid Göta Nygatan. — Särskild Rådman Kofall ifr. Petersburg, log. i huset N:o 17 wid Appelbergs gatan. — Advocat Nils ten Nooren ifr. Frankrike, log. i Kopparslagaren Peiffers hus wid Fernborg. — Medicin Doctoren Albrecht ifr. Amsterdam, log. på Tre Kongar. — Lieutenant Wolke ifr. Riga, log. i huset N:o 125 wid föra Nygatan. — Licent-Skrivaren Weijer ifr. Narva, log. hos Alfssol meds Enkan Waars på Rännarbanen. — Handelsman Löwenberg, och hustru Klän ifr. Herdöland, log. i huset N:o 36 wid Bredgränden i stadn. — Guldsmeds Gesällen Berger ifr. Norrköping, log. i huset N:o 164 wid Rådmansgatan. — Second Capitain i Turskifflifsk Joseph Gusa ifr. Madag och Tunis, log. på Söken och Södermalm.

I Stockholm äro ifrån den 12 Julii till den 29 dito födde: 5 Gåsedarn, 13 Glickedarn. Wigde 8 Par, samt begrafne 22 gamla Personer, och 47 Barn. (0) Utmärker at ingen Förteckning ifrån den Församlingen intommit.

De gamle Personer äro döde: 4 af Slag, 6 af Hetslig feber, 1 af Bröst sjuka, 1 af Inwärtas sjuka, 3 af Alderdem, 1 af Dånd sjuka, 1 af Andetäppa, 2 af Lungjot, 1 af Lörnwärk, 1 af Milt sjuka, 1 af Waltu'ot. De 47 Barnen äro döde: 4 af Slag, 3 af Bröskwärt, 4 af Hetslig sjuka, 1 af Inwärtas sjuka, 1 af Dånd sjuka, 2 af Koppor, 1 af Täfsten, 1 af Blodförtning, 1 af Olyckelig händelse, 1 af Waktusot, 1 af Swulnad.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Skeddare Enkan Lisa Hennick. — Auktantent Gudmund Appelberg. — 3 Barn. — (St. Clara) 2 Barn. — (St. Jacob) 1 Barn. — (Liddareh.) (0) (Tyksa Förl.) 1 Barn. — (St. Maria) Sköman Olof Berg. — Conserken Lars Granström 60 år gl. — Enkan Stina Wikman 73 år gl. — Gåsen Gustav Trosöder. — Handelsman ifr. Ny Carleby Jacob Forsberg. — Fernörare Enkan Margareta Norrn. — Nils Warron Josua von Sehner 83 år gl. — Wackmästaren Fred. Runnerberg. — 4 Barn. — (St. Catharina) Skostickare Enkan Elickia Lindmact. — Garbes Sallaten Eric Ediguiffs Son. — Kuisken Anders Siggrén. — 17 Barn. — (Kongsholmen) Drängen Eriksber Alsterberg. — 2 Barn. — (Ladugårsländ.) Apothekaren Samuel Wahren 66 år gl. — Enkan Brita Söderman 60 år gl. — 4 Barn. — (St. Olof) Bagaren Johan Hermansskiers Enka. — Smidarskipare Gesällen Joseph Ecker. — Pigan Stina Nyberg. — Konståkaren Nils Ek Enka. — Hökaren Anders Lindquists Enka. — Mademoiselle Lisa Greta Hscl. — 11 Barn. — (St. Johannis) Byggnästare Enkan Anna Enberg 76 år gl. — 2 Barn. — (Barakuset) (Danviks Förl.) (Skepsb.) (0)

Åtskillige Kungörelser.

Friskt Pyromonter, Selker, Spa och Vitter wotn, finnes till köps hos Carl Turzman, i huset N:o 150, i lilla brincken nedan för förmann gatan, samt god Engelsk Cadus Tobak, som är mycket lätt at röka, och Citronsaft af bästa sorten i boutellier, Lönnings balsam och Tilly droppar af råttia slaget ifrån Holland.

Ut huset N:o 112 på Södermalm gent emot Fyrtogården i brunns wänden, finnes till salu en öppen Chaise för en person med silhettig Sela. Likaledes en Ridsadel och et par wagnerselar med sofa, samwät 2 par pistoler, hwaraf det äna böree till Alderlen.

En hästäck Chaise med des tillbehör, är till salu; hwarom änderättet så ut det så fast hude Grif. Lyonskrotissa du et på St. Pauls gatan 2:ne trappor up.

Wid Skättböcken och Dörlänggatan uti lilla gula hörnhuset N:o 15, finnes ärdig giort da nya finare och grötre Sångkläder tillika med häder och dubn, Saff och Sång Madraser af wöl och bår, frusat hästtagel, Eastuns Sång tåken, Rinshår och Renbårs Sångkläder för billigt pris.

Nåttkommande Måndag d. 4 August. Kommer uppå Stadens Auctions-Cammare at försäl-
las et parthe förrer och mindre hi skar, samt Ribbor som ligga och kunna bestås wid Skipsholm's
Castellet, hvarifrån tidparen dem siick kommer at afhämta.

Nåttkommande Torisdag, kommer uppå stadens Auctions-Cammare at försäljas et parthe
friska Chroner.

Prenumeracion på Matematiska och Naturliga Geographien, emottages ännu i Nyströms
och Stolps Bokläda på Norrebro med 2 dal. samt och det ända til Augusti Månads slut, ester
hvilken tid ingen Prenumeracion mera emottages, utan kommer priset på detta arket sevan at
förhögas för alla dem som ej prenumererat.

På et Krottel äkundas en siicklig yngling; hvarom vidare underrättelse lämnas hos Stadens
Måklaren Schler i des Contoir wid Stortorget.

3 Direct. Salost Bokläda finnes följande böcker til försäl: Memoire de Clermont, Mar-
quis de Monglat 4 dal. 16 bre. Histoire Critique de l'Establissement des Bretons dans
les Gaulles 6 dal. Det Leben van George den Ersten Koning v. Groot Britannien 9 dal.
Commentaire Philosophique sur les paroles de Jesus Christ. p. M. Bayle 6 dal. 16 bre.
Secrets concernant les Arts et Metiers. Tome second 2 dal. 8 bre. Cicero von der mens-
schlichen pflicht durch Hoffman 6 dal. 8 bre. Leben und Thaten Carl Ludw. Aug. Fou-
quets v. Vellise 5 dal. Aurelij Antonini Betrachtungen über sich selbst 2 dal. 16 bre.
Amad. Kreuzbergs betrachtung des Lebens Jesu Christi 6 dal. 16 bre. Dictionaire portatif
of nederduits en frans Woorden; Woort 5 dal. Dictionaire portatif Francois; Flamand
Amst. Reiskook door de voornaamste Konigroken in Heerschappien van Europa 4 dal-
ter 16 bre. Le free, Volter ou l'Anglois Jalouse de sa liberte 2 dal. 16 bre. Deu-
ores de Mathematiques p. Ignace Gaston Pardies 3 dal. 8 bre. Reputacion de la pol-
tique moderne en deux parties 1 dal. 10 bre. Ein Tractat von Aueren 1 dal. Cro-
nii tractatus de re Abscuracionum 1 dal. 27 bre. Le Brutus de Mr. Voltairre avec
un discours sur la Tragedie 1 dal. 4 bre.

Uti huset N:o 51 wid Jerntorget, är nåttkommande Michaeli 2:ne Kamrar, et förl och
vinddrum til at bra; hvarom underrättelse fås i huset N:o 52 wid Wäsket långgatan, derest
äfwen finnes til försäl, diverse sorter Lobacks pipor, så grof som Fastagetals, för billige priser
af Kongsholms Kottique.

3 Ledners Bokläda finnes följande böcker til försäl: En Samling af 112 Gespräche in dem
Reiche derer Todts i 7 band 42 dal. Von Sternmans Riksdags besluter i 3 band 60 dal.
Rikens Ständers Commissions Domar wid siodra Riksdag 14 dal. Lüttemans Swänska Po-
stilla öfwer Gyllene 21 dal. Hederichs Reales Schul Lexicon 15 dal. GUDs wärk och hwil-
ka, samt bryna, Urtuna och återwundna Paradiset, Salomons wisdet och bärlijghet fr. band 18
dal. hito Wäskt ind 15 dal. Stockholm. Deutsches Gesangbuch mit groben druck fr. band
8 dal. Sleidant historia 7 dal. Coleri Deconomia oder Hausbuch mit kuff. in folio 10 dal.
Nouveau recueil de Chansons choisies 3 band in 8:vo 9 dal. Dubres Geometrie med kopr:sk.
6 dal. Jenischs Jagd Postil und Spiegel auf die Sonn; und Fest. Evangel. in 4:to 4 dal.
Palmqvists Räkneskt 3 dal. Sätt at lämna och bota barnskufdomar 16 bre. Genclons bewis
om GUDs wärk 2 dal. 8 bre. Ficht anfangs gründe zur Fortification mit kuff. 9 dal. Drey-
telis Fortifikatoria wer G. I. 6 dal. Finnei Clasies Systemata Mantorum Interjol. 5 dal.
Wärthheit der btigen welt in glaubens lehren durch Engelschall 8:vo fr. band 4 dal. Tele-
machs Lebens geschichte fr. band 3 dal. Wessmans Räkneskonst 2 dal. Sparmans Sundhets
Spiegel fr. band 1 dal. Beerns widerweckende stunder fr. band 3 dal. L'Etat present de
l'archipel fr. band 2 dal. 16 bre. L'Art d'aimer et les remedes d'amour D'Orvide fr. b.
4 dal. Klims unirdische reise 3 dal. Englands fördel och winning genom ufl. handel 2 dal.
16 bre. Hist. Pot. und Geographische beschreibung des Königs. Sweden 4 dal. S. kensorschs
Christen-Staat 4 dal. Berckenmeyers curieuses antiquarius 4 dal. 16 bre.

3 Kongl. Theater: Boden finnes efterföljande Comedier och Tragedier: Swenska Sprätt-
bölen 3 dal. Ordet eller Gudawaret 24 bre. Deucalion och Pyrrha 18 bre. Michel Hparig
1 dal. 16 bre. ? Inid:eret eller den om sin tycka stryptande Cavallieren 24 bre. Den a la
Madriska Cavallieri 1 dal. 8 bre. Den Ilfånige Friaren 30 bre. Goda Husfrurs segret 2 dal.
16 bre. Den Swastiska 1 dal. 8 bre. De Turkiska Endorne 24 bre. Stafve: dn 1 dal. 8 b.
Förlofede Sonen 1 dal. 16 bre. Möttesplatsen i mörkret 24 bre. Ledfambetens Tempel 12 bre.
Sannings Tempel 1 dal. 16 bre. Mammon 12 bre. Gudarnas Radeslag om Feuntimret må-
sta siick 12 bre. Vekändiga Herdinnan 1 dal. 20 bre. Arlequin i Serailen 24 bre. Amman
1 dal. De tre Cavallierer 16 bre. Spring, eller den til hwaf förwandlade Nympfen 16 bre. Ar-
rachne för sin förmåendet til Spindel förwandlad 1 dal. Menisbetens Tempel 12 bre. Herku-
les på Nilswägen 12 bre. Arlequins Jäger-konst 12 bre. Primurarne 1 dal. 16 bre. Wer-
tus, eller Pöfsten för Fädereslandet 1 dal. 28 bre. Le Cid, eller den om heder ståande kärleken
1 dal. 16 bre. Andromache, eller et ömt Modres bierta 1 dal. Regulus 1 dal. 16 bre. Co-
medien kallad Les Grecs eller Begaglijgheterna, af M. Saintfoix in 8:vo. 30 bre.

Stockholms Wefoblad.

Tördagen Den 2 Augusti 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Söljande är inkommit angående botemedel emot en sig yppad Bostapskrämpa.

Uti Wefobladet N:o 22 är förnummit, at någon Bostapskrämpa sig wlsat, af sådan beskaffenhet som bestritt ut war, med begäran, at någon hushållare wille låta wita, om sådan siuka wore bekant, med bot dertill. Jag bör således lide underlätta at gifwa följande widbanden.

Förleden höft 8 dagar för Michaeli tiden, hände mig den olyckan, at 7 stycken af mina dragoratorer sukade, på det sätt, at mulen rådnade och sprack sönder, och hela hufwudet swulnade, med en sådan bakpaja under läfen, som i årwännämde wefoblad bostapskrämpans beskifwes, och swulnaden gick ner till bringan; i följe med denna sukdom war en stark pra, at twennte af de siuka orar wore liksom rasande, som jag kan tänka häredade af den starka wärk som war i swulnaden.

För denna sukdom brukade jag följande bot; först låt jag lå dem alla ädre på haljen, sedan gaf jag dem in frukt och brännewin, hwar ore et halft måsquet stott krut, och något brännewin så mycket jag tyckte, som blandades tillsammans och häfdes i dem, då jag märkte prast starkt gifwa sig; at drifwa swulnaden, togade jag linjes som en gröt, och bandt i påsar under läfen, samt badade med twäl och brännewin. Jag rökte äfwen orarne med swafwel, byst wexteck och wissel, med den nådiga GUDens tillhielp, blewo alla orarna sälla til Jubelhegen, så at jag förlorade aldrig en enda ore, ehuru illa det såg ut.

Inkomne Swar på frågorne i wefobladet af detta år N:o 24, angående Wägglöf och Rätters utöfande,

Ibland flere angelagne hushållsfrågor, hwilka uti wefobladen, til beswarande upgifwas, är och den; huru de beswärlige Rätter och Wägglöf kunna utöfwas.

Den senare delen af frågan, har en wärlment beendat sig at beswara, och upgiffwer medel at insdra några mörstadar med deras inwånare i huset, som skola förbda wägglöfen, widgåe derjemte, at han ej sielf det försökt, dock tror det wara tillförläteligt.

Man beswäwer mycken anledning at besata, at dese nya gåfter, enär de sig ionästet, blifwa så swåra at få ut, som de gamla, och torde hända man får behåga båda slaget; dock förfasfar jag ej förslaget, wansedt jag af twehågsenhet ej ärnar göra försökt.

Ella wärlment och tillförläteligare wil jag swara på den förra delen, angående Rätter, som jag lårt af en redlig man, sielf flere gånger på särskilla ställen försökt, och rådt andra at bruka, allstädes har det haft all önskelig wärk.

Det är ingen, som icke wet, at mercurium eller arsenicum dödar rätter; men sättet at förmå dem åta deraf, är ännu ej allmänt bekant.

På följande sätt äro de lurade: Man köper arsenicum för 4 öre Silfwermynt, det sint sönderstötter, samt dertill så mycket samman mallt rågsbl, som med somna arsenicum N. B. torr; wäl sammanblandat, gör en lagom tior deg, enär man dertill slagit 7 a 6 stekblad wata.

Äf samma dag göres små knäckar, hvilka nedsläppas i råttornes gångar, samt smetas kunt af samma dag: Ikring båten af deras uppgångar; dock noga tillseendes, at ej några knäckar der nedsläppas, hwarest små kreatur kunna komma under spårarne, och dem förtära. Jag försäkrat, at den som detta medel brukat, ej skal ångra sina tyra försöwer.

D. F.

Anna et annat

Beprofwat medel at fördrifwa Råttor.

Swarest stora Magaziner, windar eller bodar äro, der sållor ej kunna försä, brukar man följande: Man tager små sparfwar, tättningar eller gröningar, och kastar dem ut i försone, sådana som de äro på sådeswinden eller uti bodar etc. derest spannmålen förwaras, så äta de af dem, och släpa dem kring wäggarna. Sedan skärer man up desse tättningar eller sparfwar med såder och altjamman, och lägger in liten knifs udd arsenicum detuti, wäl med inmätet blandat, och lägger them sedan til antalet 8 a 12 stycken på windbodar etc. så släpa de dem och bort til sine hål; Lägges derföre så länge desse präparerade foglar för dem, til des foglarne ligga qware, som plågar gemenligen se den 3:de dagen derpå, och då är effecten gjord.

Om allenast några skulle dö, så sty dock alla de andra derjest, ånskönt de woro gansta många i följe: Ty när de höra tyem skria några dagar å rad, som hafwa ätit af försittet, sty de alla bort ijrån det stället, hela året, kan hända och längre. Man kunde och i stället för foglar bruka försitt kött, med förenämde försitt blandat, dock äro foglarne här til bäst.

Stulle detta enfsaldiga dock nyttiga receptet, winna Publich bifall, behag och nöje, dwila let jag intet twiflar på, sållt som det spitar på alla hushållares bästa; så torde jag wid tillfälle så framwisa något annat medel i samma ämne, som allena skadar råttor, mulskorlar och mög, och kan med beqvämlihet brukas uti wiskhus och matrum. Losp. Den 13. Juli. 1760.

H. L. S.

Meteorologiske Observationer.

Juli	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
26 b	25: 0	12.0.	N. 1 mult.	25: 5	14.0.	N. 1 mult.	25: 5	15.0.	N. 1 mult.
27 ©	25: 0	13.0.	N. 1 mult.	25: 0	17.0.	N. 1 rågn.	25: 0	16.0.	N. 1 rågn.
28 ©	25: 5	17.0.	N. 1 ström.	25: 5	16.0.	N. - rågn.	25: 15	17.0.	N. - flatt.
29 ©	25: 30	18.0.	N. - ström.	25: 30	26.0.	N. 1 ström.	25: 30	19.0.	N. - flatt.
30 ©	25: 25	21.0.	NO. 1 ström.	25: 25	23.0.	NO. 1 ström.	25: 10	18.0.	NO. 1 rågn.
31 V	25: 5	20.0.	N. 1 ström.	25: 0	23.0.	N. 1 ström.	25: 0	16.0.	N. 1 rågn.
1 S	25: 10	18.0.	N. 1 mult.	25: 10	18.0.	N. - rågn.	25: 0	23.0.	N. - mult.

D. 28 Nyman II. 2 f. m.

ANNO 1760 d. 2 Augusti.

Politie- och Commercie-Tidningar.

Samt andra för Publico myttiga esterrättelser.

Följande Resande äro nyligen ankomne:

Apotekaren Rosenthal i fr. Lindköping, log. i huset N:o 57 wid Wästerlånggatan. — Skrifwären Salenius och Handelsman Grabn i fr. Åbo, log. i huset N:o 85 wid Hoparegränden. — Kamereraren Söderling i fr. Södermanland, log. på Wärbhus Källaren. — Skeps Byggmästaren Koenpfe och Amiralitetets Predikanten Wänge i fr. Sjöthoborg, log. på Källaren Hörsala Lejonet. — Handelsman Lehman i fr. Lidau, log. på Källaren Niga. — Jungfruerna Norman i fr. Carlscrona, log. i huset N:o 58 wid Wästerlånggatan. — Petter Öberg i fr. Danzig, log. i huset N:o 10 wid Munilägergatan.

3 Stockholm äro ifrån den 19 Julii till den 26 dito födde: 19 Gåsebarn, 16 Gleskebarn, Wigde 7 Par, samt begärfne 29 gamla Personer, och 42 Barn. ( ) Utmärker at ingen Förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 2 af Alderdom, 2 af Andetäppa, 5 af Lungst, 8 af Hetsig feber, 4 i Wärsång, 1 af Bröstvärk, 2 af Mattande sula, 1 af Lårren, 2 af Slag, 2 af Dangiswen sula. De 42 Barnen äro döde: 7 af Bröstvärk, 19 af Slag, 2 af Diarri, 4 af Wärling, 6 af Koppor, 1 af Fräsa, 1 af Hetsig feber, 2 af Dangiswen sula.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Enkan Estra Granstedt 89 år gl. — Stadsmäkten Anders Wiberling. — 5 Barn. — (St. Clara) Kammereraren och Assistenten Anders Hedmanhön. — (St. Jacob) Directören Wälborne Johan Adolph Jernfeldt. — Repodscåmaren Olof Dufwas hustru. — 2 Barn. — (Riddareh.) Stråddaren Petter Holmgrens hustru 63 år gl. — (Tylka Förl.) Assisone Sid : Capitain Arndt Pettersons Enka 71 år gl. — (St. Maria) — Timmerman Olof Söderboms hustru. — Vackhuskarlen Lars Widholm. — Handelsman Joachim Donner. — Commisarien Jonas Hammarin. — Drängen Johan Fornerbergs hustru. — 6 Barn. — (St. Catharina) Tröj : Fabriqueuren Job. Amans hustru. — Fabriqueuren Schriener 70 år gl. — Åkaren Petter Lind's hustru. — Krögaren Hindr. Johanson 66 år gl. — Läkswivare hustrun Maria Hagström. — 8 Barn. — (Kongsholmen) Murgelsten Petter Österg. — 2 immetman Lars Skengren. — 8 Barn. — (Ladugårsländ.) Wätsman Christian Sjöman. — Stads Wätsman Anders Wargares hustru. — (St. Olof) Wätsmannen Johan Ek. — 6 Barn. — (St. Johannis) Besökaren Eric Wulf. — 4 Barn. — (Barnhuset) 1 Barn. — (Danviks Förl.) 2 Barn. — (Skepsk.) Steppare Enkan Greta Sjöman 76 år gl. — (Sabbatsbergs Fattighus) Sued's Enkan Anna Lang 60 år gl. — Handlangare Enkan Magdalena Övering 63 år gl.

Augusti Månads TAXA.

Swarester följande Persedlar försällas i Stockholm, Anno 1760. Rp:mf.

Bröd till et dre R:mt bde wäga.	En Kanna Söt Midel	28
Hwetebröd med midel bakat 2 och 1 fetnd. Lod.	En Marek Färsst Dret Stut: eller Dret	14
Dito utan midel bakat 2 och 1 halst. Lod.	ge-Ridit	14
Strådt Rågbröd 5 och 1 halst Lod.	En Marek Hel eller Half-god gjödd Kalf	24
Dito oststrådt bröd 9 och 1 halst Lod.	En Marek Framferding dito	22
Et Fat Dubbelt öhl	En Marek Walfierding dito	25
Dito En Lunna	En Marek Färlött	14
Et Fat Endelt öhl	Goda Drettes Lam såljes Spedit 9, 10, 11 a 12 dl.	20
En Lunna Dito	En Marek Rudor, Flandror	16
Et Fat Swagöhl	En Marek Braxen, Gids, Olers, Lårst	16
En Lunna Dito	En Marek sberre Giäddor	16
En Lunna Spisöhl	En Marek mindre Giäddor och Abhorrar	12
En Kanna godt Dubbelt öhl	En Marek Tid	8
En Kanna Endelt öhl	En Marek Sil	6
En Kanna godt Swag öhl	En Marek Mödter	8

Inkommande Spannemåts prisen hafwa i näst. Månad warit: Hwete 42, 36. dal. Råg 21, 20. dal. Wast. 26, 24. dal. Korn 26, 25. dal. Wandsådd och Håstra 21, 18. dal. Metter 33, 24.

Artilliae Kungörelser.

Den 22 höft. Julii, är en liten nyh klippt hvit fransk hund med en svart fläck neder wid Svanssen, och brunagtiga hår omkring ögonen, förkommen; den som samma kreatur kan tillräkta Rassa, och lämnar i huset N:o 31 på Väster långgatan, skal för omakets bederligen förköpas.

Äf öfverse modeller byggne stenar för spislar, samt några större och mindre brukbara beslag: ne portar och dörrar, finnes för lindrigt pris i huset N:o 155 på Stortorg t.

I huset N:o 137 på lilla Nygatan, äro meublerade rum till nästa Michaeli på wiktal at byra; om också åskundas på längre tid efter Sveriges kommande.

Uti Wollådan på Norebro mit emot Gref Peders hus, finnes till salu; Triesbalds föreläsning i Naturkunskapen. Kbnigs Méchanique och byggrings konst. Fyrbars Natur och Stats Lection. Dictionaire des Voyageurs. Menoja på Lissa. Gottschids Philoophie på Lissa med koppr. st. Wolrs auszug Mathem. wifenschaften mit tap. Zelmanque på Cig lisa. Dito på Swenska. Facto Compend. Ideologi.

Äfwen finnes på samma ställe till köps; Wifkop Laurell Christeliga Religion och andeliga Regerings Form 2 d. l. Eggers psichon geg n uns selbst 3 dal. Luderbors wälligande Dile. Benzell Epitome Requisitionis. Stenbecks Lrw rne 10 dal. Bonnevalls händelser i Fransösk och Kjöfberlig kienst på fransiska 6 dal. Pilgrim en Tyf Moralisk weskript 6 dal. Yttersta domens Spiegel 6 dal. Werldens omödmie om andeliga saker, Kärliqhetens måttid med flere 6 dal. k. Förfutna decennii Almanachor innebärande 50 a 60 diverse materjer 6 dal.

Approberad och wäl preparerad wäggbls Saltwa i små burkar, finnes till köps för 24 öre och större dito 2 dal. Kom uti Meubel boden wid Korbmann i Degetmans hus.

Dragnings Lissorne för 17 de Dortmundska Lotteriet Andra Classen, äro nu ankomne, och för Appellatios årläggas till den tid som på Lotterna äro utsatte.

Föreliden Ebndag som war den 27 Julii har, med n solat war i högmågan, någon wansattig bortskulit utur et hus wid Munchbron, twenne Söppskälar af Linn med låck, den ena liette större än den andra. Skulle någon få kundskap om rumwen eller det bortskulna, gifwe det tillkänna hos flockaren i Kongl. Riddareholms Kerkan, omakets skal bliwa wäl förskilt.

Utur huset dertill källaren Welt är på Stomakare gatan, blef den 29 Julii bortkommen en liten fransk hund, svart och hwit till färgen, den som en samma hund kan äga någon under rättelse, behagade det uti samma hus 2:ne trappor up tillkänna gifwa, omakets skal med 18 dalter komt wedergållas.

Den 29 Julii höft. blef wid Norrmalm's halsobrunn, en wäl genomrökt och med silwerbeslagen Sidkums pipa, märkt med ägarens namn bortskulen, jemte et svart Erenbolts skaff med silwerbolkar. Skulle någon rättfint människa derom äga någon kundskap, eller framdeles få, behagade den samma sig anmäla uti Smitens hus på Norrmalm i stora wattugränden, des omakets skal wäl och rätteligen bliwa bekant.

Uti huset N:o 33 på Södermalm och stora Glasbruks gatan, är et gammalt Närkegs ställe at byra; under rättelse fås wid Sklepsbron och Nygränden i huset N:o 44.

Uppå Södermalm och Arwid Davids gatan i Särden N:o 38 finnes till köps åttre och yngre Falkoner.

Uti Skeljaware åskundas en skickelig person, som jemte det han wäl kan skrifa och räkna, är kunnig uti räkensk. ps och Kammarwärd et. Om wilkoren och förmanerene, fås närmare under rättelse hos Lands Cancellie Waktmästaren Hagstedt, hwilken är boende på Padugårds lanck och Profos gatan.

Uti huset N:o 71 wid Jerntorget, är nästkommande Michaeli 2:ne Komrar, et löd och winderum till at byra; hwarom under rättelse fås i huset N:o 52 wid Väster långgatan, dertill äfwen finnes till köps, diverse sorter Tobacks pipor, så grof som Gassagetsals, för wådige prijer af Kongsholms Fabrique.

I Segerdabls Wollåda finnes följande wäl inbundne böcker till köps: Konung Carl den 12:tes Bibel med koppr. st. 90 dal. Konung Carl den 12:tes Historia af Nordberg 2 franska band 72 dal. Olanders kyrkohistoria 3:ne band 27 dal. Casp. Mich. Lendorpli Actorum Publicorum oder Kriegs- und Friedens handlung 4 Tomer i et band 12 dal. Theatrum Pacis oder Friedens Schauplatz 2:ne Tomer 18 dal. Von Sternmans Rikdags och Rätens beslut alla Tomer med bibang 3:ne band 60 dal. Swedbergs GWDi helgade Sabbats Ro eller Postilla 2:ne franska band 36 dal. Lutheri kyrko Postilla 2:ne franska band 60 dal. Restelli bestijning öfwer Algier fr. band 27 dal. Pinnat Skanska Resa 15 dal. Passagers Dictionaire fr. band 12 dalter. Waffleri Institutiones Philosophie Universa 3:ne franska band 21 dal. Litti Livii eller Romerska historien in fol. 24 dal. Bergs Förordningarne i fr. band 20 dal. Wålds Postilla öfwer Christi Lidande fr. band 30 dal. Kambacks dito 36 dal. Humbles Postilla 36 dal.

Äf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts nådige Beef till samtelige Landsböfdingarne, angående plikt för Färjeman, ande the beträddas med försummelse wid Posternes öfwerförjel. Dat. 18 Julii 1760.

Stockholms Heloblad.

Lördagen den 9 Augusti 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Följande är insändt.

Rön om Hafre = Förvandlings = sådet.

Churumål weskobladen på dese trenne senare åren bliwit nog upfolde med stridigheter, angående de der förmenta hafre = förvandlings sådet, så at jag nu borde hafwa fördrag deruti begärta något rum, men som min skylighet tyckes göra mig förbunden, at äfwen gifwa allmänheten tillkänna de ansfåtte Rön, som jag uti detta ämne glordt; Ly wil jag dem här anföra på det alorafortaste sätt som sig göra låter, således:

På min Herres och Principals befallning lät jag år 1757, wäl ränsa och pläcka två kappar Swensk swart-och två kappar Engelsk hwit hafra, at den war aldeles fri isfrån råg och andra fröen, till hwilken hafras sående, utletades wid et hemåt Herrre tilbörigt hemman, en god och wäl påfod åkers ända, som året förut legat i träde, och bestod af en god lera, hwarpå en kappe af den ränfåtte swarthafra, och en kappe af den hwita blej utsådd den 31 Maji oswannämde år, med skilletecken emellan dese twenne sorter.

På et annat ställe utletade jag äfwen en åker-ända uti en hafre wret, som och året förut låg i träde, och bestod af swart mylla, hwarpå såddes de öfrige, en kappe swart och en kappe hwit hafra den 4 Julii samma år.

Dese utsådde hafre sorter wårte tämmeligen starkt på bägge ställen, så at de efter den utkomne bestfröningen måste affröas första gången den 21 Julii, andra gången den 1 Augusti och tredje gången den 8 September, jag lämnade detta härmed under den Höstas bestodo öfwer den nått på följande wintren.

År 1758 om wåren, då rågen började wåxa och fluta i lågg på råg gierdet, war jag nyssfen, at se om någon råg wore at förwanta der jag året förut sådde hafra, men kunde icke finna ringaste tecken dertill, jag drog up hafre stubben der och hwar, och sant rötterne aldeles föruttnade, och således när förde tiden inföll, sck jag låta skära ogräs, och icke et enda stånd råg.

Jag satte och samma år som det förra 20 strida korn hafra, af den swarta, på en lista uti trädgården, som wäl ansades, derefter sck jag icke eller något rågstånd.

Och som jag sant uti weskobladen, at för så många andra har lyckats, at de af hafre rötterne förment sig sunnit rågstånd, satte det mig äfwen uti någon förundran, at det skulle låta sig göra, hwarför jag år 1759 om wåren, lät på et frift ställe utom bruks gården wid en rud-dam, der god jord war, astaga torfwen, och upgräfwä en liten sång om 3 och en half aln i kwadrat, krattade och den tilredde på bästa sätt til en god mylla, der omkring stängdes med gamla bräder så tätt, at ingen ohyra kunde komma der in.

Den 12 Maji asfridade jag denna lika sång uti fyrtkantige rutor något större än et kvarter, på den ena sidan af sången satte jag et korn, utletad swart hafra i hwart korf, tillsammans 30 stycken, och på den andra sidan, med skilnad emellan äfwen et korn strid hwit hafra i hwart korf in alles 30 korn, sedan nedsatte jag en half alns lång pinne jemte hwart korn eller korf, på det deraf skulle märkas om något rågstånd året efter kom up ut med pinnarna, skulle det granskas wäl, om det wore kommit af hafre roten; men om det har sunnits längre isfrån eller mit uti rutan, har något rågkorn af annan besynnerlig händelse ditkommit. När denne plantering war skedd, drog jag strakt en gammal tåt noislinga öfwer detta bås, som på alla sidor räckte ned til wården, på det ingen fogel eller annat diur skulle komma derin. Detta såde watnades med en watsn kanna igenom noten när det behöfdes, hwaras bägge hafre sorterne wårte så frödigt at deras stånd liknade smala pipkast. Affröningen skedd den 13 Julii, 4 och 13 Augusti.

den 1, och änteligen den 17 September, då hvar gång noten aftogs, men straxt lades dit igen, som och der blef liggande förliden winter.

Jag wäntade i wäras och ända til nu, at få se några gröna råggstånd, men fand icke et, och wid påseende woro alla hafre råbiterne förruttnade, och icke öfwer winteren kunnat hårda ut.

Närmed slutar jag för min del flere gånger göra sådana fåfänga försök, och lämna en hwar til ompröfwande, om jag härwid har gjort det bästa och för sigtigaste som se kunnat, witten beropar jag mig icke uppå, nog utaf, at många för curlostet skal sedt min tillställning, och hwar utgång dermed tagit, och således blir jag, jemte flere åskådare, wid det som står uti 1 Mose Bok 1 Cap. v. 11. 12.

Nu följer för öfrigt någon ärindran om wägglöfens utöbände.

Nylligen har uti weskofvaden blifwit uti en god mening föreslagit, at myrstackar med myrrorena inburna uti de rum der wägglöf hafwa sit tilhåll, skal kunna dem utöda. Men huru det är försökt och har sin riktighet, aföper det dock icke utan nog beswär, innan all ting ur huset blir utdrägt och granskat, och kan hända ohyran ändå bli qwar uti något dera, och flyktes tillbaka i rummen igen.

Man kan och hitta på den olägenheten på Landsbygden med de rum som äro näst wid marken, at myrorna tränga sig ut, och under syllar eller bräder blifwa qwar, och der draga sina stackar til nästen, då de sedan komma in i husen, och i synnethet göra skada på det som sött är, med flere ledsambeter man kan hafwa af dem.

Jag wil således wälment lämna wid handen, et bättre botemedel til wägglöfens fördrifwande både i Städter och på Landet, som jag sielf för 5 år sedan med fullkomlig god nytta försökt, och lämnar hwar och en at försöka som med denne ohyran uti sina hus är bewärad, då icke behöfwes utflytta några meubler ur rummen.

Man söter för 2 styfwer Mercurium uti en mortare fint som mibl, sedan tages et fierdedels flålpund tyll säpa, och låter det fötta Mercurium deruti, som med en liten träspada sedan ganska wäl ihoparbetas uti en öpen stenbutck. Neo rummen widlystige och ohyran mycken, kan man taga mer i proportion af bägge slagen, och twärt om mindre, der mindre rum och ohyra är.

Sedan bör man hafwa en liten pensel af swinbörst, så wid som ändan af et finger, hwilken doppas uti den tilredda smörjan, och strykes uti alla springor och hål i wäggarna eller murarna der wägglöfen hafwa sit tilhåll, uti skarfwor på tapeter, sångar, sparrakon och under sångtappor, all der ohyran är, hwilket icke skäcker, utan kan sedan utwäntas när som behagas, dock ärhindras at om ohyran är uti wäggarna under tapeterna, måste de på de ställen medtagas, så at man kommer åt at stryfa der som behöfwes, men tapeterna får straxt slås up igen, ty inom otta dagar hafwa wägglöfen tagit afsted.

Ne sedan något qwar af smörjan, kan den öfwerbindas och förworas, samt ocktas, at ingen wädelig händelse sker med detta förgift, och skulle något ställe i huset wara förglömt der wägglöfen wistas, kan med det i behåld warande öfwerstrykas när som behagas, til dis man således blir disse ledsamma gäster qwit. Holm den 1 Augusti 1760.

Algot Zahberg.

Meteorologiske Observationer.

Juli.	St. 8. f. m.			St. 2. e. m.			St. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
2. b	25:24	16.8.	N. - mulit.	25:22	20.8.	N. 1 ström.	25:22	18.8.	N. - mulit.
3. o	25:20	17.8.	N. - mulit.	25:21	19.8.	N. - rågn.	25:10	16.8.	N. - rågn.
4. k	25:20	17.8.	NO. - rågn.	25:20	20.8.	NO. - rågn.	25:20	16.8.	NO. - rågn.
5. d	25:24	19.8.	NW. - klart.	25:35	22.8.	NW. - klart.	25:40	18.8.	NW. - klart.
6. g	25:43	19.8.	N. - klart.	25:42	30.8.	N. - klart.	25:42	20.8.	N. - klart.
7. z	25:53	19.8.	SO. - klart.	25:53	24.8.	SO. - klart.	25:53	18.8.	SO. - klart.
8. z	25:45	18.8.	SO. - rågn.	25:41	21.8.	SO. - mulit.	25:30	17.8.	SO. - rågn.

D. 4 Sidsta quarteret kl. 6 f. m.

ANNO 1760 d. 9 Augusti.

Politie- och Commercie-Sidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Följande Resande äro nyligen ankomne:

Capitainen Majerman ijr. Pommern, log. på Källaren Förgyllta Wijnstet. — Cancellisten Fredling ijr. Umeå, log. i huset N:o 138 wid Baggensgatan. — Handelsman Steffenbaegen ijr. Windau, log. i huset N:o 111 wid Gasselgränden. — Adjuncten Casterholm ijr. Norr- löping, och Handelsman Alldöf ijr. Årbooga, log. i Guldsmeden Sauters hus wid Drottning- gatan. — Studenten Bass ijr. Upsala, samt Fruarne Ekholm och Fredel ijr. Wasa, log. i hu- set N:o 42 wid Nygränden. — Borgmästaren Stridsberg och Handelsman Bergström ijr. Sunda- wall, Comministren Hernwall ijr. Wenersborg, och Fabriqueuren Keimers ijr. Sjötteborg, log. i huset N:o 66 wid Smedjegatan. — Capitain Granat ijr. Pommern, log. i huset N:o 112 wid lilla Nygatan. — Glasblåsaren Crattsel ijr. Hernösand, log. i huset N:o 85 i Popates- gränden.

3 Stockholm äro ifrån den 16 Julit till den 2 Augusti födde: 16 Gåfdebarn, 24 Glickdebarn. Wigde 6 Par, samt begrafne 30 gamla Personer, och 54 Barn. (0) Ut- märker at ingen födteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro dödde: 3 af Slag, 8 af Hetsig feber, 2 af Lungrot, 1 Drunknad, 4 af Aldroom, 2 i Barnsjuka, 1 af Långlig sjukta, 2 af Wädelig händelse, 2 af Bröstwärt, 2 af Nål och sting, 1 af Wattufot, 2 af Slidbrugg. De 54 Barnen äro dödde: 14 af Slag, 1 af Lungrot, 7 af Hetsig sjukta, 8 af Dangijwen sjukta, 1 af Fårsten, 1 af Fortwärt, 1 af Slidbrugg, 10 af Koppor, 6 af Vedst feber, 4 af Näppling, 1 af Swullnad.

Ramnen på de dödde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Hustru Anna Lundberg. — Besökaren Mils Skyt. — 1 Barn. — (St. Clara) Afledne Afsejaren Jacob Richardssons Entes Fru. — Pigan Ingrid Videtgren. — Urmakare Gesällen Johan Swenson. — Enkan Lena Frimodig 100 år gl. — Stalldrängs En- kan Hustru Brita Wittersten 67 år gl. — Segelduks-wäijwaren Malmbergs Enta. — 6 Barn. — (St. Jacob) Stråddaren Anders Hallengrens hustru. — 1 Barn. — (Riddareh.) 11 Barn. — (Tyska Förl.) (0) (St. Maria) — Couppardle Capitain Johan Ehrlings hustru. — Kronobergsallningsman Tidblad's hustru. — Stofickaren Ingemar Ålrmans hustru 64 år gl. — 7 Barn. — (St. Catharina) Hall-Rätts Stråddaren Herman Birckenfjell. — Pi- gan Maria Örn 70 år gl. — Arbetskarlen Mils Söderberg. — Sidman Bernhard Lindquist. — Glasmästare Enkan Sigrid Kalin 73 år gl. — 21 Barn. — (Kongsholmen) (0) (Ladugårsländ.) Skomakaren Wärten Gröning. — Enkan Maria Ferngren. — Pigan Catha- rina Öberg. — 4 Barn. — (St. Olof) Tjg-wäijware Gesällen Gabriel Dahls hustru. — Duvné:erjon Johanna Buchner. — 8 Barn. — (St. Johannis) Karduanmäkaren Mils Juhlström 60 år gl. — Jungfru Giertrud de Neff 75 år gl. — Skomakare Gesällen Wärten Gröning 63 år gl. — 4 Barn. — (Barnhuset) (0) (Danviks Förl.) Enkan Lisa Rase 90 år gl. — Enkan Anna Norman. — Sidman Pehr Depfen. — (Skepsk.) 1 Barn. — (Liljeswärdske Reg:ret) 1 Soldat. — (Sabbatsbergs Gattighus) Sidmans Enkan Waks- berg Jöransdotter 80 år gl.

Utskillede Fungidresser.

På en Landtägandom någre mil från Stockholm, åstundas en Fogde, en Trågård's Wäg- tare och en Wädeqwans Widnare; underättelse derom ärbålles på Cajonts Caffehus wid Jerntorget.

Uti huset N:o 159 på Södermalm och Götgatan i ödenhuset wid Högbergs gatan, är en- delt liten Esk, hwit till färgen, med brun släck öfwer ryggen och halswa hufwuet bortkommen, den som samma kreatur kan igenkänna, skal bederligen wedergållas.

Uti Liljeholms Trågård, finnes et partie af diverse forter Drangerie Tråden, spicketals till- salu; underättelse sås om priserna uti Wärdshuset der sammansådes.

En förfaren Gårdsfogde som är hemma i Landtushållningen och Åkerbruk, åstundar tjänst hos något Herrskap, eller komma på någon Landtegendom; underrättelse därom, gifwes hos Hofkåren Hjerret i des bod wid Kornhamn.

Uti Gården N:o 111 utom Carlbergs grind, äro 6 rum at hyra till nästa Michaeli, som äro tjenlige til näringsställe; underrättelse därom, sås uti huset N:o 52 wid Jerntorget och Wästerlånggatan.

Uti huset N:o 104 på St. Pauls gatan framt wid Maria kyrka, äro nästkommande Michaeli 1 Sal och 2:ne Kamrar med kök eller drängkammare at hyra; hwarom underrättelse sås i huset, och hos Wackmästaren Bretlind wid General Stö-Lulls Contoret.

Emedan för detta Capit. wid Åbo Låns Infantiele G. Lawonius i Finland med döden afsidit, så gifwes sådant härmed tillkänna, efter Erbhuset med första gierna wil ägöra med hwar och en som der har något ollquiderat.

En gammal blåsig, lågbent och svartbrun Jagthund, med det wänstra örat sönderbitit, är förkommen; den denna återställer uti Tobacks boden wid Slottsboden, skal för sit omak med 28 dal. k.mt. förköpas.

Hos Apothekaren Hoffer uti Noreköping och Apotheket Östgötha Lejon; finnes färdig gjorde Hus- och Res-Apothek til 24 dal. k.mt inkråde, efter den til allmänhetens nytta, af Åsersjö och Kongl. Lazarets Medicus Darelus nyligen utgifne bok, under namn af Sockn-Apothek, hwartil anledning gifwes pag. 32. jemte den fördel at beqvämigen få rum, så med boken som andra medicamenter, efter de föreskrifne Recepter uti 5 Cap. samma bok, allenast numern och quantum therupå uti Apotheket insämnas, alt efter hwaras och ens egen indelning, då priset enligt de påskallade medicamenter går summan högre.

En Wan som är ogilt, och äger god kundskap uti Landtushållningen, som ock tilldrene varit Fogde efter des betog, åstundar nu få Fogde beställning wid något gods hos Herrskapet; underrättelse sås om samma person hos Hof-Rätts-Wackmästaren Mellgren wid St. Jacobi kyrka.

En liten spansk hund, hwit, med bruna öron och bruna fläckar på ryggen, är den 16 Julii bortkommen; den som den samma uphittat, och sig uti huset N:o 87 på Swartman gatan wid Lycka kyrkan hos Perumakaren Mandelberg angifwer, skal för sit omak blifwa wäl förköpt.

En Spansk tör är uphittadt, som ägaren kan igenbefomma uppå Rindugugatan här i Staden uti huset N:o 123, 2:ne trappor up.

Åf diverse modeller buggne stenar för spisar, samt någre större och mindre brukbara beslagne portar och dörrar, finnes för lindrigt pris i huset N:o 155 på Stortorget.

Approberad och wäl preparerad wäggblås Salswa i små butkar, finnes til köps för 24 öre och större dito 2 dal. k.mt uti Meubel boden wid Kornhamn i Degermans hus.

En Skrifwäre åstundas en skickelig person, som jemte det han wäl kan skrifwa och räkna, är kunnig uti räkenskaps och Kammarwärdet. Om willforen och förmanerne, sås närmare underrättelse hos Lands Cancellie Wackmästaren Hagstedt, hwilken är boende på Ladugårds landet och Projöfs gatan.

Uti huset N:o 51 wid Jerntorget, är nästkommande Michaeli 2:ne Kamrar, et kök och windsrum til at hyra; hwarom underrättelse sås i huset N:o 52 wid Wäster långgatan, deress äfwen finnes til köps, diverse sorter Tobacks pipor, så grof som Fastagets, för billige priser af Kongsholms Fabrique.

I Kongl. Tryckerie-Boden finnes efterföljande Comedier och Tragedier: Swenska Sprått-hölen 3 dal. Dracet eller Gudastwaret 24 öre. Deucalion och Pyrrha 18 öre. Michel Iparig 1 dal 16 öre. P Indiseret eller den om sin Inka strykande Cavallieren 24 öre. Den a la Modiska Cavallieren 1 dal. 8 öre. Den Afånige Friaren 30 öre. Goda Husfrurs seger 2 dal. 16 öre. Den Swartstuka 1 dal. 8 öre. De Turkiska Enforen 24 öre. Slaswe-bn 1 dal. 8 ö. Förelorade Sonen 1 dal. 16 öre. Mödrisplagen i mödret 24 öre. Ledsamhetens Tempel 12 ö. Ganningens Tempel 1 dal. 16 öre. Nammon 12 öre. Gudarnas Rådslag om Fruntimbret må fria stelft 12 öre. Beständiga Herdinnan 1 dal. 20 öre. Arlequin i Serallien 24 öre. Amman 1 dal. Spring, eller den til hwas förwandlade Nymphen 16 öre. Aradne för sin förmåtenhet til Spindel förwandlad 1 dal. Menlöshetens Tempel 12 öre. Herkules på stikewägen 12 öre. Arlequins Jägare-konst 12 öre. Frimurarne 1 dal. 16 öre. Brutus, eller Kärleken för Fäders-neslandet 1 dal. 28 öre. Et Eld, eller den om heder tästande kärleken 1 dal. 16 öre. Regulus 1 dal. 16 öre. Les Graces eller Behaglighetterna, af Hr. Saintfoix 30 öre. Mistrdat 1 dal. 28 öre.

Stockholms Meloblad.

Lördagen den 23 Augusti 1760.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Melobladet N:o 33.)

Om effecten af Tarantens låte i det han sticker.

S. 866.) Härmed håller jag före således hänga tillhopa. Vi weta, at när bjen, getingar och humblor stickas, de då i ondskan låta, och gifwa et bistert liud ifrån sig: hwilket jag säkert tror den stickade menniskan minnes så länge swedan påstår. På samma sätt förmodar jag, at det sker med en Tarant, när han sticker, fast jag tillstår at jag icke egentligen hast säker underrättelse derom; Men, två utaf dessa kreaturen har jag sedt, och förefommer mig deras skoppad så, som skulle deras natur hafwa detta med sig.

Huru rörefser, liud och toner, sig i våra sinnen fasta, och wårkan deras.

S. 867.) Huru våra sinnen kunna intagas, märka wi, när wi någon tid varit till sjöss: straxt wi komma til lands, tyckes oss at Jordan röder sig äfwen som hafwet: och befinna wi oss något pra i buswudet, så at wi sitta högt med föttern, det wi på fartyget icke hos oss märkt, emedan våra sinnen der äro satta i den rörelse som fartyget hast uti watnet.

S. 868.) Nu weta wi huru et låte, et liud eller en ton intager våra sinnen; ty när wi i några timar hört spelas på fireng eller andra instrumenter, är oss en tid efteråt en sådan klang allskadigt för öronen. Nu tror man, at samma låte som en Tarant låter höra sig med i det han sticker, måste med den alteration som derwid öfwerfaller en menniska, ännu starkare intyckas i sinnen: emedan håpenbeten lika som sammansattar alla sinnen, uplåter dem och nedfånker uti dem det abborra och widriga. Så

at med många exempel kunde bewisas, at sielfwa alteration ofta mer skadat en menniska, och fördrosakat större förderj, än någonsin det abborrade tinget förmått göra. I anledning härutaf tror man, at det låte och den ton som en Tarant låtit sig höra med i det han sticker, intyckes genom alteration så starkt uti sinnen, at det uti den bortswimrade menniskans inwärttes sinnen sig måste fast hafwa, som sinnen ifrån sig lämna, och fasta uti kroppens spiritus vitales et animales, emedan man wet, ej allena at sinnen hos en bortswimrad menniska äro hotta och utan någon förrättning: utan ock at kroppens spiritus måste först sättas i rörelse igenom spiritualiska saker, innan de åter kunna röra blodet samt stannena, och desse åter kroppens lemmar hwar och en til sin syfta. På lika sätt försätter instrumente klanget i rörelse först det af Tarantens låte impregnerade spiritualiska, och dyrmedelst åter sinnen samt blodet; hwarigenom sedan lemmarne sättas i sin förra förrättning; So den menliga rörelsen har en vitalisk egenkap, hwilken är hos nerfwerne implantat, hwarigenom sielfwa nerfwerne och den ena lemmen ester den andra, försättes i rörelse.

S. 869.) Wore nu detta instrumente klanget homogent med den ton Taranten lämnat uti sinnen hos den stickade menniskan, hos hwilken abhorration för samma låte, jemte sielfwa låtet, måste hafwa fast sig uti det subtile och spiritualiska, på sätt som sagt är; Så kunde det icke åstadkomma en effect, den wi här tillstå måste vara wåldsam: emedan af Eghnen ses och bewisat, at homogena ting förena och consolidera sig utan repugnance, och utan någon alteration och kraftig rörelse.

Heterogena ting angripa wåldsam.

S. 870.) Men som heterogena ting med repugnance och lika som wåldsamt angripa hwar annan: Så fördrar atar aversion en kraftigare rörelse, och en starkare känning, det wi ock kun-

na inhämta af somliga medicamenters nyttian-
te, hvilka hafwa en större effect hos de perjo-
ner som med aversion intaga dem, än hos an-
dra som icke äro äkta dem, eller äro wane derwid.
Då således klangen är heterogent med Tarantens
låde, utaf hvilket sinnena och det spiritualiska
i den stude menniskan äro impregnerade, eller
som sig i dem fäst; Så förorsakar samma he-
terogena klang en stark rörelse, först i det sub-
tille, såsom uti kroppens spiritus, at dessa
uti rörelse försatte spiritus, allt mer och mer
flyta in uti musklorne, och dessa åter sätta sin-
nena med blodet allt mer och mer i rörelse, så
at åter dessa omsider kunna sätta kroppens lem-
mar i motion: hwarigenom så wäl som utaf
det i rörelse bragte giffet, alla leder förantåtas
at danga: hållt wi se, at friska menniskor igen-
om musique låta låta sig til döns, hvilket
så mycket mera sker hos dessa der ej allenast en
större omwärling förelupit, i det sinnena lika
som upwakna och besinna sig hafwa undgådt
fatan, utan och den heterogena hastiga ombö-
ningen jemte giffet satt det spiritualiska i för-
hastig rörelse, och dymedelst förorsakat en stark
gåning uti blodet, så at allt i raseri är bragt
wordet, at igenom swettbålen af den starka mo-
tion, giffet evaporerar och utdunstar, hvilket
likwäl der stude menniskan länge widhånger.
Och berättas, at så länge Taranten lefwet som
menniskan lefwit, skal den tiden på året det
samma håndt, et sådant raseri (samma menni-
skas pålemma.

Swad et heterogent ljud på glas
effectuerar.

S. 871.) Huru kraftigt och wäldsam två
lika toner heterogent hwarannan angripa, ses
märkliggen på et glas. Om man slår litet på
det samma, at man hörer glasets ton, och se-
dan striker med samma ton som glasets låtit
utaf sig höra, uti glasets, så flyger det i luge-
ten; Och den som med stark force kan strika i
glasets, låter sinna at glasfästjwone flyga fring
hela rummet; Men om man striker än så hårdt,
utan at i agtiaga rätta ton, så rådas intet

glasets. Somliga säga at octav = tonen för-
tättar det samma.

S. 872.) De Naturlunnige wisa tydligt-
gen, at så uti animalia som vegetabilia och
mineralia, ja i hela naturen är ingen ting, som
icke hafwer sit homogenum och heterogenum,
så wäl något sympatiskt som antipatiskt.

S. 873.) Sant är det, at många ting i
naturen som äro heterogena fins emellan, kun-
na göras homogena medelst tillsatser af andra
homogena materier, samt igenom Chemien för-
wandlas, aduoceras och rectificeras; Äfwen som
homogena ting äro en dylik förwänling under-
kastade, at bliwa heterogena. Swas på många
exempel turde anföras, som alla Ontologi nog-
samt bekante äro; Men här talas om sådana
ting egentliga rätt tillkommande beskaffenheter,
til sin besynnerliga art och natur.

S. 874.) Det är at beklaga, at wärkandet
af homogena och heterogena ting i naturen med
deras orsaker icke mera samt nogare blifwer un-
dersökt, i anseende til den stora uplysning der-
af kan wäntas i naturvetenskapen. När detta
af lärda Män noga efterforskas och besinnas,
lärer den egentliga orsaken til en sådan wär-
kan, pröfwad vara et af de angelägnaste och
nödigaste stycken i hela naturen, som värde äro
at betraktas. Den stora, jag kan säga under-
liga wärkan, som man sympatice af homogena
och antipatice af heterogena ting förspörjes
i naturen, och så mångfaldigt warje blifwer,
borde sätta dem som tid och tillfälle hafwa sådant
at betrakta och uparbeta, såsom grunden til
alla naturens effecter i någon mer estertan-
ka; Det är redan af de gamla wisa lämme-
ligen efterforskat, och hafwa de långt som nit
uti denna vetenskapen; Men som deras strifart
hårom lika som Chymisternas, icke så hastigt
fördesallt hwar och en begripeligt, som det blif-
wit igenomgån, så har allt sådant af ofun-
nigheten blifwit ansedt och förkastat, såsom dif-
fret, hvilket så rådas icke allenast dessa wete-
nskapen, utan och den äldre historien, at wi knapt
kunna finna någon reda derpå.

Meteorologiske Observationer.

Aug.	Sl. 8. f. m.			Sl. 2. e. m.			Sl. 9. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.
16	25: 9	16.8.	N. 1 mult.	25: 7	17.8.	N. - mult.	25: 7	16.8.	N. - ström.
17	25: 9	17.8.	NW. 1 ström.	25: 5	17.8.	NW. 2 rågn.	25: 15	15.8.	W. 1 mult.
18	25: 10	14.8.	W. 1 ström.	25: 14	17.8.	W. 1 mult.	25: 18	14.8.	W. - ström.
19	25: 19	13.8.	SW. 1 rågn.	25: 19	17.8.	SW. 1 mult.	25: 23	14.8.	S. - mult.
20	25: 19	12.8.	NW. 1 rågn.	25: 22	17.8.	NW. 1 ström.	25: 25	15.8.	NW. - ström.
21	25: 25	14.8.	NW. 1 flart.	25: 30	18.8.	NW. 1 mult.	25: 35	14.8.	NW. - mult.
22	25: 44	16.8.	NW. 1 flart.	25: 46	20.8.	NW. - flart.	25: 46	18.8.	NW. - mult.

D. 18 Första quartertil Sl. 5 e. m.

ANNO 1760 d. 23 Augusti.

Politie- och Commercie-Sidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Söjande Resande äro nyligen ankomne:

Consulen Wetterström ifrån Malaga, log. i huset N:o 4 wid Norrebro gent emot Kongl. Stallet. — Stads-Capitulen Litzberg ifr. Arboga, log. på Källaren Förgulda Feijonet. — Ludvig Rodde ifr. Bourdeaux, log. i huset N:o 47 wid Sörtorget. — Adjutanten Grönlund och Fältwäbelen Wennberg ifr. Pomeran, log. på Källaren Hoppet. — Lagman Mortans Freu ifr. Åbo, log. i huset N:o 105 wid Meddarpusgatan.

I Stockholm äro ifrån den 9 Augusti til den 26 dito födde: 16 Gåfobarn, 26 Glicksbarn. Wigde 10 Par, samt begrojne 36 gamla Personer, och 32 Barn. (o) Utmärkte at ingen Födteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 5 af Lungfot, 20 af Hetsig siuka, 1 af Wattusot, 4 af Märdedom, 1 af Lottwärt, 1 af Bröst siuka, 1 i Varnsång, 1 af Dungsivnen siuka, 1 af Slag, 2 af Störbiugg. De 32 Barnen äro döde: 1 af Lärken, 2 af Bröst siuka, 12 af Slag, 7 af Koppot, 4 af Wåbling, 1 af Smulnad, 1 af Skänd siuka, 1 af Hetsig siuka, 2 af Diarrhe.

Männen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Hökaren Eric Nywret. — 2 Barn. — (St. Clara) Mensmeden Anders Lindes Enka 65 år gl. — Graveuren Johan Adolph Schmitt 64 år gl. — Storbhus Notarien Carl Jacob Hertzell. — Pigan Margareta Ericsson 80 år gl. — Stenbuggare Gesällen Johan David Franck. — (St. Jacob) Rodten Wiöels Enka. — (Riddareh.) Handelsman Joachim Schulz 65 år gl. — (Tylka Förl.) 1 Barn. — (St. Maria) Logwäfware Gesällen Jacob Kreusman. — Pigan Maja Sandberg. — Jernkrämaren Noebel. — Limmerman Petter Ferngren. — Sjöman Isaac Loft. — Artillerie karten Sven Laskbom 60 år gl. — 7 Barn. — (St. Catharina) Lobatspinnare husfrun Anna Stina Glafon. — Murgesällen Nils Malmquist. — Skleppare Enkan Brita Ringman 60 år gl. — Strumpwäfware Gesällen Eric Norman. — Stånd:Drabanten Olof Serling 77 år gl. — Wedbårare Enkan Catharina Schörling. — 5 Barn. — (Kongsholmen) (o) (Ladugårsländ.) Skomakare Alderman Johan Ekhem. — Lobats Manturen Wörje Friberg. — 8 Barn. — (St. Olof) Lobatsbansdiaren Sven Ören 74 år gl. — Murrången Jan Lundgren. — Jungfru Catharina Ellös. — Förvarnings Kyttaren Olof Jansson Södermans husfru. — Pigan Maja Lindberg. — Pigan Stina Olofsdotter. — 3 Barn. — (St. Johannis) Präst: Enkan Margareta Ericsson 64 år gl. — Pigan Christina Dufwa. — 2 Barn. — (Barakuset) 2 Barn. — (Danviks Förl.) Enkan Maria Örgren 60 år gl. — Stadswäkten Olof Malmquist. — Kryddkrämaren Pors Hedenquist 67 år gl. — 1 Barn. — (Skepsk.) (o) (Liljewärdste Reg:ret) (o) (Sabbatsbergs Fattighus) Enkan Brita Bergström 64 år gl. — Stråddare Gesällen Petter Lundquist 61 år gl. — Smeds gesällen Eric Unger 67 år gl.

Utkillige Fungidresser.

Emedan för detta Capitt. wid Åbo Pans Infanterie G. Larvontus i Finland genom ödden affidit, så gifwes sådant härmed tillkänna, efter Storbhuset med första gerna wil agbta med hwar och en som der har något ollqvoderat.

Förleden Måndags aften eller den 18 Augusti, är utur et grått stenhus gent emot Sticksghutare gården på Norremalm, bortkommen en liten lågbent, svart snyggbärtig Inåhund, med lussbruna ben och fötter, samt brun nos; den samma hund kan til rättta klossa, skal för des beswår wäl kljwa förskylt.

Til salu angifwes en på Södermalm emellan Luthports och Sandbergs gatorne uti qvarteret Sandbacken belägen fast Egendom under N:o 43, bestående af et fullkomligt Wedggwärt, med målt- och brånhus, dels af sten och dels af trä, med 2:ne brunnar på gården; widare under rättelse sås på Lilla Nygatan hos handelsmännen Neostadlerne uti huset N:o 116 i öfwersta wåningen.

Uti huset N:o 54 wid hörtorget, är skal och wagnerum samt en winds kammare at hyra.

Uti Stergnes Stad wid Sandgatan, är en Gård och fri Tomt till salu, stora Trädgården kallad; bestående af en stor Trädbygning om 2:ne våningar och 8 rum, spisar och kafelugnar, samt wäl målade wästupeter i Salar och Kamrarne, 2:ne hwälfde källrar, en särffilt drängkamare, jemte en mindre byggnad wid gatan, bestående af en tapiserad kammar med spis och kafelugn samt löf och wisthus; Ladugården består af nytt stall och wagnshus, 4 bodar, så och fårhus, så wäl som höns-kallon-gås samt winhus, jemte medlidet; Trädgården består af all-nast af 3 tunnlands jords, svartmylla, utan och af gräswall till 7 a 8 last hö, jemte en wäl up-pugad löf-höns- och frilönflog, samt 18 st. andra fructibärande träns af god art och äffillige slag, stensatt brunn, brygghus, löbna och vörte i samma Trädgård, allsammans i godt skänd; hwarom närmare underrättelse alla förmiddagar kan erhållas i Stockholm hos Cancellien Sandberg på nya Rådhuset, och Hofwackemästaren Schergerwist, boendes wid synskjutare brinken, samt i Stergnes hos ägaren till bemänte gård.

Den Guldslagare Wärdstad här i Staden, som af. Guldslagare Antan Madame Keimers för ihetta innehaf, drifwes nu mera efter hennes ödd af Guldslagaren Jonas Lewent, som i sicer är arbetat wid berättade wärdstad.

Nr. Cammarfriskwaren Carl Jonas Brobolls Creditörer, behagade den 27 i denne Månad Klockan 10 förmiddagen på källaren hoppet wid Klodarehus torget, sammantreda, at med Curatorerne conferera angående hvars och ens fordran.

Uti Christinehanus Stad, kommer den 25 Septembe. instundande at försäljas; en Priviligerad Kläde- och Träs-Fabriek med tillhörande lägenheter, bestående af 1:mo, En hel Lempt Nordost i Staden, belägen straxt wid Kyrkan och Elfwen, äger en ny bygning med 6 rum, 1 hwälfde källare, några små wisthus och Contoier, nödige uthus och kryddgårdar, med en ganska behagelig situation och utsigt. 2:do, Sittswa Fabriques byggnaden 3:ne våningar hög, hwaraf 13 rum äro inreode till Magaziner, Spin- och wäfwerks-windlar, Öfwerkärel, Kugg och prästhus, med en fullkomlig Jern-Skruf- och Metall moder, jemte plåtar och papper, en Lorkram med utromme af 10300 qvadrat alnars insfångd egen plats, utom all annan til en dyllt Fabrique hörande Redskap och commoditeter; kunnandes Byggnaden äfwen till en annan sort af Fabriek eller behof fullkomligen nyttias, sållt som 7 rum äro inreode i öfre våningen. 3:io, Wälden half sterdings wäg norr om Staden, bestående af 2:ne rum med 3 par kamrar, godt wätrdrag jemte öddig redskap, kistika med et särgerie, äfwen i Staden, kunnandes den som här till är begad, antingen self eller genom Commissionärer anbud göra wid den uttatte tiden; på pengarne lånmas Credit till nästa fastings märnad; skulle emot förmodan icke all instundas, så kan Fabriques huset med wäld och präsk samt redskap, sållas apart.

I Nyströms och Stolpes Wollåda wid Noerbro, finnes följande inkundne böcker til salu: Campanii beskrifning om nya Sverige med Tabb. och topst. in 4 to 6 dal. Beskr om dessa staders spådomar och prophetier 3 dal. Dryssels Register öfwer Abrah. Landelag i fr. 4. 6 daler. Schweizers Reisebesch. nach Constantinopel und Jerusalem m. Tabb. it. W. Neisachs 7 jäbrige Resen 9 dal. Jeanclens Sonn- und Festdags Predigt'n i fr. 6. 12 dal. Strimefist anmärks. öfwer Posttidningarna 3 delar 9 dal. Brobolls Tract. om watumfästningen 8:vo 5 dal. Salländers Sweriges wälfärd 3 dal. Kalm om Americanska fröns förtiel 1 dal. 16 bre. Lockes tankar om ungdomens upfostring 3 dal. Derhams Afrothologi på Swenska med Tabb. 6 dal. Samtal om Dalarnogens ppter 2 delar 3 dal. Nollströms Fårherdens hemliga konst 1 daler 16 bre.

Alf Trycket är nyh utkommen en Plece 64 sidor in 8:vo kallad det menniskliga lifwets rättta hushållning eller Lefnads Reglor, utgifwen af et Frantimmer på Landet och finnes i Segerdahl's Wollåda till 1 dal. kmt. Der finnes och Biskop Rhyzell's Käpedikan öfwer Kyrkoherden Lem-pelman. Lärare såsom Friare för Jesu Guds Son, hos syndare i werlden 1 dal. 4 bre. Ditto öfwer Profeten Henrich Jacob Sivers om en rätteligen förjande syndares fullkomlige Trö-stare Jesu Christi 24 bre. Ditto Elfskadi öfwer Friherctinnan Clerck 21 bre. 1758 års Prästombs Predikningar från Linköping 30 bre.

Östergötlands Bestelning, uti hwilken beskrifwes the i Östergötland besintelige Städer, Stott, Soctne- Kyrkor, Soctnar, Säterke, öfwer- Officers Wollåden, Jernbruk och Prästegårdar, med mera, är nu genom Trycket utkommen, och sålls i Stockholm uti Kongl. Tryckerie- Boden, i Upsala hos Bokhandlaren Steinet, i Norrköping på Wottryckeriet, och i Linköping hos Råd-man Dahl för 12 dal. kmt. Exemplaret. De som pränumererat på bemänte Beskrifning, behagade såta afhämta sina Exemplar, på de ställen pränumerat är årlago, mot pränumerations Soctnarnes återställande, då de som ej betalt mer än första pränumerat 6 daler kmt, erlägga de restande 4 dal. kmt för hwarje Exemplar.

Alf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts och Allens Frigs- Collegii Kundgörelse. om Lagmans och Håradshöfdin-ge Råntans erläggande af Saltpetter- Skudare. Dat. 17 Junii 1760.

Stockholms Hefoblad.

Lördagen den 30 Augusti 1760.

Lärda Saker, och Rön.

Sedan de Physicaliska Samlingar, som framl. Majoren och Riddaren Webe Kraak efterlämnat, uti näst föregående hefoblad slutats; har man tyckt ej ojenligt vara, at hädanefter och då hushånds rön isänd funna trota, i desse blad til almåhbetens tjenst och uplysning om naturens ordning och wärkningar, införa något som med det förra gemenskap hafwer, neml. åtskillige Mathematicka anmärkningar, och hwilka altid innefatta hwarjehanda nyttig kundskap; Här förekomma alltså ej widare en enda Måns tankar och gissningar, utan sanningar med mycken silt och möda sammandragne utur de Lärdafe Måns rön och skrifter, hwarigenom wi och efter handen komma til många uti afkand handteringar angelägne och nyttige saker af Experimentol Pphysiquen. Man tänker nu i början, härwid i synnerhet deuka den för några år sedan utkomne framl. Mathes. Lectoren And. Wahlfströms Ethica Mathematica som är i 3:ne Lamer in 8:vo, et wacker men blitils af ganska få kändt arbete, och man gör nu begynnelse med Astronomien. Hwareff alltså förekommer, fört

Om Himla hwalfwet såsom det wära ögon förekommer.

de för oss synas sitta uti et hwalff, och således äga lika högd.

Ser wi med blotta ögonen anse himmelen, förekommer den oss, såsom et iholigt hwalff, och alla himmeliska kropparna, Solen, Månan, och the öfrige Plancterna, samt Jirskjernorna, synas wära uti samma hwalff fastade. Hwadän och synes följa, det de allsamman äga en lika högd ifrån Jorden. Men the lärda hafwa genom wisa Astronomiska Observationer funnit, at de himmeliska kropparna äga en ganska olika högd ifrån Jorden, så at hwar och en Planet, så wäl som Jirskfierna, hafwer sin besynnerliga tract, hwar i den ena sitter långt högre än the andra, fast

Om werldens sammanhäng, och the synliga stora kroppars affstånd sine emellan, och ifrån Jorden, hafwa de gamla, efter Aristotelis och Ptolomæi falska hypotese, haft ganska nedriga tankar, i det de mente: Jorden sitta alldeles ordrlig uti hela werldens Medelpunkt, es allenast med sin Luft, utan och med en eldstreck the oswanføre omgifwen; högte up, uti holliga och Jorden mit in i sig slutande Ebrystallulor, woro fastade, först Månen; sedan Planeten Mercurius; näst honom Venus, the äswanføre Solen; (hwar och en i sin Ebrystall Sphära) sedan Planeten Mars; widare Jupiter; omsider sidka Planeten Saturnus; start

Följande är insändt:

Om et sätt af eldning i fakelugnar etc. til besparande af wed,

Som dyrbet årligen tilltaget uppå wed, at undrans wärdt är, hwar the wil skanna, och ingen nödwändighet göres af bräntort, ehuru den finnes här in wid skaden, så fordrar hwars och ens skyldighet efter sit pund at upgiswa, hwad som wid eldning kunde lindra dyrheten. Til wedens sparande wid fakelugns eldning, är följande försökt. Sedan weden är efter wanligheten sågad och klyfd, lägger man först in twenne korta twärtråd. Som weden icke faller lika stor, så lägges de förra träden först, eller näst två ärrån in uti högen, och de mindre på sidorna, ju tätare des hildre. När den wäl är kommen i brand, stänger man fakelugns dörrarne måst helt igen, eller som draget tål, och N. W. håstar spillet at the har helt liten öpning, som rätt nu skal sågas, hwarigenom röken knappast kan tvinga sig ut; härpå beinner weden två eller tre gånger långsammare, blifwer och långt mera kylt än el-

berörda skulle Jirskiernorna följa, allsamman i nedre bredoen af en sådan Ebrofkal: himmel; och aloradivert det så kallade primum (rättare actum) mobile, hvilket med sin håniga omhvälsvande skulle en gång om dagen kringvrida alla thesa nedan för sig belagne Sphärer, och theti lysande kroppar, under det de hade en egen contrairt rörelse ifrån Väster til Öster; med mera, som af Peripateticis, och andra blifwit tildiktat. Nu såsom i denna hypotese (ehuru hon ock af then namfunniga Lycho Brahe blifwit ändrad och omslagad) ingen rätt tillnad göres emellan werldens totale kroppar, som litwål finnas wara af del olika natur och beskaffenhet; antingen lucida et lucem emittentia heller sielflytande, såsom Solen och alla Jirskiernorna, heller opaca et lumen remittentia, och med reflecterat sten af the lusa gläntfande, såsom Jorden och Hufwud: Planeterna, samt Månan och andra Vi: Planeter; så at Solen ej bdr räknas ibland Planeterna, som är i sig sielfwa mörka kroppar, äfwen som vår Jord, ej eller Månan somma ibland Hufwud: Planeternas antal, hwilken omkring Jorden har en särskilt gång, äfwen som Circum Jovialis, och

Saturnini kring om sina Principalet eller Hufwud: Planeter. Sedan ock för det 2:dra, blie i berörde Hypotese ingen riktig ordning anford på the nämde himmels kroppars situation och afstånd ifrån hwarandra: Ly förutan det, at Planeterna Venus och Mercurius ej hafwa sina spåder omkring Jorden, och endast emellan denne och Solen, som denna hypotese ponerar; utan i wisa Elliptiska orbiter, eller gånger äfwen om the andra Hufwud: Planeter och jämwäl Cometerna hålla en fins emellan, och med dem proportionerlig gång omkring Solen, then the alla resp: cetera, så för sit lius och wärmas ursprung som för sina Periodiska rörelsets Hufwud: Centrum; Så är Jirskiernornas distancer öfwer Saturnus så stor och anseelig, at (eiter dessa tiders med all sorgfällighet och exactitude gjorde observationer) den eljest mycket stora dijnacen emellan Jorden och Solen, ja äfwen den 10 reiser större emellan Jorden och yttersta Planeten Saturnus, och alltså hela vårt Planetariska Systems widd, bdr emot bemålte Jirskiernors afstånd ifrån oss, såsom et litet grand anses: twärt emot thet, som dessa Ptolemaiska och jämwäl Tychoianiska sager dictera.

lest. Under utbränningen, blir ock kakelugnen genom warm, at man af långt mindre wed i lagning har mer nytta, allnast man låter röken på thet knappaste som se kan, twinga sig ut. Spiellets håftande, under utbränningen kan se således: har spilletenen fyra til fem tum i höjd på hwar sida, eller otta til tjo tum, så kan thet nyttias, eljest täljes at litet platt trä, otta til tjo tum långt, som med segelgarn, eller hättre med wåsingas eller såseråd lindas wäl wid spillet äfset fast, piterst på detta träs ändar göres en infärning; sedan lages et starkt snöre tre til fem alnar långt, som spillet sitter högt til, och knyts en ända af snöret wid hwar ända af träet, eller äfset, som ock eljest brutligt är. Nedan före på beqwämt ställe, sås i wäggen eller muren, en stadigt spill, wäl fast, och på den kan man med snöret ifrån båda spillet trä-ändarna, twinga spillet i fast, at röken knappast dock riktigt går ut, til des utbrunnit är. Hålls kakelugnen wäl fri från damm, ofwan på samt bak om, och öfwer alt, så förorsakas intet os. Husbällare som icke nöja sig wid henskfolkets behag, torde snart finna nytta här wid.

Häft synes wara, om kakel-ugns dbrarne woro mindre, eller en i stället för två som nu nog brukas; och om goda så kallade Sict: Sack kakelugnar gjordes, men som de råttas äro sållsamma, hulpe nog, om bottarna wore när hwarandra, tvecka, och sidorna äfwen tvecka, med tegel, och brut wäl solida, samt kakelugnarna 7 til 8 tum ifrån wäggen eller murarna.

Wille Herrar wederbörande låta thetta, som om kakelugnar wälment är nämt, i acktogas wid Säckar: Brygg: Säfte: och sårg pannors, med flera dplika wärks inrättning, så torde wid och bränfodl något kunna sparas.

Drag thet wid är nödigt, och huru dragröt och roste bde anluggas är belant. Öfres ugn öpningen, med gutte jern derfdre, i propörtion liten, och spillet med dragtdren samt ugnsdbräcken hålls någorlunda til under eldningen, så finnes snart nytan.

Anna et lika wälment, om Segels, Tälls och Säckars conserverande:

Efter man allmänt wet, låra af trä, conserverar bäst trä, för wädet och edta, äfwen at tran och ifter conserverar läder; Så lämnas til benågnas eftertanke, em icke bompojla torde bäst kunna conservera thet som är af damp, som Segel, Säck, Säckar och Lågwerke, med mera, om thet ock skulle se igenom sökning med någon liten tillsats, eller påstrykning?

ANNO 1760 d. 30 Augusti.

Politie- och Commercie-Tidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Aug.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
23 d	25:46	22.ö.	S.	- flart.	25:46	24.ö.	S.	- ström.	25:46	18.ö.	S.	- ström.
24 d	25:5	18.ö.	NW.	- flart.	25:57	21.ö.	NW.	- flart.	25:43	17.ö.	NW.	- rågn.
25 d	25:26	20.ö.	W.	1 flart.	25:34	17.ö.	NW.	2 ström.	25:30	18.ö.	NW.	- flart.
26 d	25:46	17.ö.	NW.	- ström.	25:49	19.ö.	NW.	- rågn.	25:49	15.ö.	NW.	- ström.
27 d	25:53	16.ö.	N.	1 ström.	25:53	16.ö.	N.	1 mult.	25:58	19.ö.	N.	- rågn.
28 d	25:62	14.ö.	N.	- flart.	25:62	15.ö.	NO.	1 mult.	25:60	16.ö.	N.	- mult.
29 d	25:62	13.ö.	N.	- mult.	25:60	16.ö.	NO.	1 mult.	25:58	15.ö.	N.	- mult.

D. 26 Julimåne Kl. 2 t. m.

Följande Resande äro nyligen ankomne:

Directuren Dahlstrand i fr. Östergötland, log. i huset N:o 56 i stora Gråmunckegränd. — Juris Aduncten Christiernin och Handelsman Hulppers i fr. Peteraburg, log. i huset N:o 150 wid Östergånggatan. — Cancellisten Herdlovius, log. i huset N:o 62 wid Stomafaregatan. — Boistoubin i fr. Frankrike, log. på stor Källaren. — Studenten Lado i fr. Wiborg, log. i huset N:o 111 uti Gasselgränden.

I Stockholm äro i frän den 16 Augusti till den 23 dito dödde: 27 Gåsbarn, 28 Gåsbarn. Wigde 3 Par, samt begrafne 35 gamla Personer, och 41 Barn. (o) Lite märker at ingen Förteckning i frän den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro dödde: 6 af Lungfot, 10 af Hetsig siuka, 1 i Varnfång, 1 af Dölyckligt fall, 4 af Bröst siuka, 2 Drunknat, 1 af Dångiswen siuka, 1 af Kallbrand, 2 af Fräsa, 2 af Alderdöm, 1 af Andetäppa, 1 af Håll och sting, 1 af Wattusot, 2 af Slag. De 41 Barnen äro dödde: 1 Drunknat, 1 af Bröst siuka, 8 af Hetsig siuka, 1 af Wåhling, 3 af Oländ siuka, 17 af Slag, 6 af Koppor, 3 af Maggsiuka, 1 af Lungfot.

Ramnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Skräddaren Juslenders hustru. — 2 Barn. — (St. Clara) Målarer Hindrich Hafwerfats. — Arbets karlen Eric Nyman's hustru. — 4 Barn. — (St. Jacob) Stormannen Johan Hammar. — Sidmans hustru Erika Nyman. — (Riddareh.) Skräddare Gesällen Elias Hetsström. — 1 Barn. — (Tylka Förf.) Skomakaren Petter Zischer 66 år gl. — (St. Maria) Executions Detjenten från Gidsbeborg, Bryngel Lindstedt 68 år gl. — Tobaks arbetaren Norman. — Enkan Catharina Ek. — Fabriques Gesällen Hans Petter Svövers hustru. — Pigan Catharina Holm 60 år gl. — Hattmakare Gesällen Hindrich Clutz 61 år gl. — 5 Barn. — (St. Catharina) Skofickare hustru Lisa Lundman. — Enkan Stina Westberg 82 år gl. — Glanås Tryckaren Dabls hustru. — Enkan Lisa Möller 65 år gl. — Enkan Märta Wiget 76 år gl. — 14 Barn. — (Kongsholmen) Handelsman i fr. Christiernsdamm Petter Bohm. — Murgesällen Hiert Uppman. — 2 Barn. — (Ladugårsländ.) Limmerman Johan Nilberg. — Studiosus Eric Lundell. — Sprutbrängen Eric Söderberg. — Enkan Brita Dahlström 68 år gl. — Pigan Christina. — Bedrebnaren Eric Klingberg. — 5 Barn. — (St. Olof) Beslären Petter Klång. — Murgesällen Mats Ahlkenius. — Brandwälden Petter Grans hustru. — Timmer Gesällen Eric Korsberg 60 år gl. — Stads Soldaten Nils Ullman. — 6 Barn. — (St. Johannis) 1 Enka. — (Barnhuset) (Danvika Förf.) (o) (Skepsk.) 1 Barn. — (Liljeswärde Reg:tel) (o) (Sabbatsbergs Fattighus) Stadswäkten Eric Korfman 62 år gl. — Lands-Soldaten Anders Söderberg. — Enkan Maria Egners 74 år gl. — Gardes Karls hustru Margareta Westberg 79 år gl.

Äffilliae Fungidoreller.

På Södermalm och lilla Badstugugatan, öfwan för de afbrände Tomterna, tillwärtas Holländska skolar med bäst skådad; och repareras gamla och nya låten.

Den 15 Augusti här en Mans Diwer-skorta med manskeddet af svetsjar blifwit bortskulen, uttur en Kläddammare på Drottningholm; den som skaffar liuswen till råttå skal undgå 50 Dal. k:mt. i Skurres bod i stora Kjöfobrinken, och den som kan skaffa Linnetygget, skal där få 100 Daler k:mt; Ågaren kan upbjuda et aldeles dyllit Linnyg.

En liusbrun Klippare, om 4 år med svart mahm och swants, samt en svart ål på ryggen, är till salu; underrättelse fås hos Hallråttis Wackmånstaren N. Hedsfeldt.

Det warder härmed tillkänna gifwit, at Handelsmannen härskådes Lars Melin ämnar biwlska nästa Mårnåmo marknad i Westeras, då han hafwer med sig et anseeligt partit vackra Tapeter af diverse sorter, hwilka hos honom tillwärtade blifwit.

Vice Actuarius Tuisen låter weta, at de som bewillat och botan. excursioner i år, så wäl som de, hwilka ännu frequentera des föreläsningar och som åstundat, men ej ännu fått se ossa de i Medic. Trädgården bejintelige växter i blomma komne, kunna nu på 14 dagar, nemligen Dns:Fre-och Lördagar ifr. kl. 5 til 7 e. m. wiana sin önskan; emedan de sedan til wedersörsligt behof måste upskaras.

Sedan tiden utskatte pränumerations tiden på Kyrkoh. Wålds Högm. Betræktelser til 18 daler k:mt til ända lupt, och med tryckningen redan wida avancerat, måste man för det höga pappets priset höja pränumerations hadanester til 21 dal. på tryckpapper. Hwiltet härmed kundgöres them til tiens, som åstunda af samma bok blifwa ågare; och emottages ihenna pränumerations allenast til nästa Michaelis tid i Lechners bokläda; warande ihet ändock förmon för pränumeranter, emedan salupriset oförnekneligen blifwer 24 dal. k:mt.

Uti handelsman Westbergs och Bergers bod i Salwii gränd wid Norrbo, utgifwes nu et mot pränumerations och til salu, Drottning Christinas Arbeten och märkwärdigheter, utgjine af Johan Arckenholts, på Swenska öfversatte, och fortare sammendragne af C. D. Görvell. Första Delen. De som i pränumerations årlagt 12 daler, så äfwen för samma summa afbända Andra Delen, hwat af första Arbetet med det första skal utgifwas, men eljest kan på den samma också särskilt pränumereras med 6 dal. k:mt.

En helt ny fullkomlig stor och tillika god Swensk Coral bok, är til salu, som kan beses uti Påder boden N:o 75 på Norr Slactar bro.

Uti huset N:o 137 på lilla Nygatan, äro meublerade Rum med drängkammare samt skal och wagns rum nästkommande Michaelis tid at hyra.

Uti Pauliska huset här i Staden nedan för Lyka Brunnen, är en Sal och Sångkammare med meubler jemte drängkammare på wicka at hyra; närmare underrättelse härtom fås i samma hus.

Uti Kryddboden wid Jerntorget och Apotheket Engelen, finnes nyh inkommen extra god höll. Sitt uti Alton och Serxon delar, samt höll. Sötmidlets Öl och Engelsk Cardus Tobak för billigt pris.

En af Banco Casseuren B. H. Gottsman til sedelhafwaren utgifwen förskrifning at wid anmodan betala Dal. 9000 Courant S:mt. med en hederdels procent pr. månad Interefe Dat. Stockholm d. 24 Maj 1760 är för råttå ågaren förkommens; den som samma sedel kan til råttå skaffa utläsware ågaren hederligen förkylla, och som samma sedel är til indöjen förbuden så kan ingen utom råttå ågaren sig af densamma bettina. Innehafwaren af denne efterlyste sedel har at anmäla sig uti Stadens norra Kåmners-Rätt.

Östergötlands Beskrifning, uti hwilken beskrifwes thei Östergötland bejintelige Städer, Slott, Sockne: Kyrkor, Socknar, Gåttier, Diwer: Officers Woställen, Jernbruk och Prästegårdar, med mera, är nu genom Trycket utkommen, och såljes i Stockholm uti Kongl. Tryckeri: Bodan, i Upsala hos Bokhandlaren Steinert, i Norrbyning på Boktryckeriet, och i Lindsbyng hos Rådman Dahl för 12 dal. k:mt. Exemplaret. De som pränumererat på bemälte Beskrifning, bebagade låta afbända sina Exemplar, på de sållen pränumerations år årlagt, mot pränumerations Sedlarnes återställande, då de som ej betalt mer än första pränumerations 6 daler k:mt, utlägga de restande 4 dal. k:mt för hwarje Exemplar.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts och Rikens Commerce Collegii bref om äffillige omskändigheters i afktagande wid felaktige Wäpwerkewarors skåplande m. m. Dat. 22 Julii 1760.

Stockholms Heloblad.

Torsdagen den 6 Septemb. 1760.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Helobladet N:o 35.)

3:10) Sedan then berömliga Tycho Brahe af wigtiga skäl intald, hade afskaffat de Ptolemaiska hårda Epyrologer, Epicykler, tillika med alla deras de himmelska kroppar i sig hållande Epicykler, och Epicyclepicykler, hwarjeter jemwäl följde de gamla homo centricque, eccentricque, aquante, eccentricque, homo centricque cyclepicykler och mera sådant updfittat wäsende, hwar med de om werldens rätta Systemet olunnige til berörde kroppars ojämma gångs salberande lista som bestungat himmelen, och gjordt then ädla wettenskapen therom så intricat och förwirrad, at den lärda Konungen i Spanien Alfonso den 10:de redan för 500 år sedan, håstigt theröfwer uttrade sit misnöje; Så har man sedermera insett kunnat ge någon i naturen grundad orsak thertil, hwarjeföre Planeterne omkring Solen, och Månan omkring jorden, äfwen som de Planeterne kring om Jupiter och Saturnus hållas i sit Periodiska lopp til wispa distancer wid Solen och sina Principaler, utan at (efter all obehindrad rörelses lag, den man ibland de naturliga kroppar alltid förnimmer) lemna sina krökte Orbiter, och således i en rät linea gifwa sig ut, och bort dels ifrån Solen, dels ifrån sina nys nämde Principaler; ja mindre har man kunnat blöttinga någon giltig raison ther til;

hwarjeföre hela Firskiernornas oräkneliga flara, som wäl finnas wara i så subtil och tunn himmel, som Tycho medger, men uti en omäteligen högre och widare placerad, skulle i sin widast begrepe och således alt för wäldsamst hastiga kring hwarfning, den de i dessa saker olärde sig inbilla (såsom för ögonen blott synes) dageligen kring om vår jorden, puncte, tilhoyas hållas, och ej utur sin beständiga ordning aldeles ringras; ther man icke antingen genom the allmänt befundne rörelse-lagars upphäfwande, här wid skulle statuera en immediatum Dei cursus och continuertliga mirakel, heller och med alla dem, som i dessa tider, hafwa någon erdig insigt och kundskap om werldens sammanhang, acceptera det Systemet, som redan långt för vår Kristsares Christi födelse af the lærda Greker Aristarco en Samier, Philolao och andra förståndiga Pythagoreer upptäcktes, men för 200 år sedan af den namnkunnige Nicolas Copernico en Canonicus wid det Ermeländske Biskopsdömet i Preussen blef tydeligen icke skämt, och sedermera af många slupsinliga, i synnerhet den wida berömda Engelsmannen Isaac Newton, så blifwit genom Mathematiciens oryggeliga regler demonstrerat och bewist, at alla sel och orimligheter, som i den andra omtalte werldsskälning yppas, härigenom äro undanröjde, och therrmot et tilförläteligt begrepe om werldens härliga bognings admirabile simplicitet,

Följande är insändt:

Bepröfwat medel, at fördrifwa Sorckar ifrån Trädgårdar.

Mullwadar och Sorckar hållas allmänt för wara et och samma djur; Men Herr Nechlatern och Riddaren Linnäus, uti des Skånska Resa pag. 63, och Hr. Magist. Christoph. Herkpeus, uti des Historiska och Deconomiska beskrifning öfwer Haubo Sodn i Labasteland, hafwa tydeligen bewist, at de äro helt åtskilda, ehuru de bägge lemna under jorden och uplåsta hågar. Mullwadan, (Salpa, Linn. Fau. Svec. 17.) har öfwer alt hwarja tänder och är et rospår (Feta, detmot Sorcken, (Mus Zn. 29) som här på orten kallas Wattu-Rätta, är en gnagare och har tänder såsom en råtta. Mullwadan söker allenast Rete-Massar och dem bortplåtar; Men Sorcken äter hwarjehanda slags rötter, och gnager barken af rötterna på träden, hwarigenom de emfider fördrifwas; Således är fullt Mullwadan ofta förtretelig med det han